

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio, 44103, Telephone: 431-6344

LIII. Gruodis — December 13, 1968 Nr. 121

ILIUSTRUOTAS TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

MES DIRBSIM TOL, KOL LIETUVA BUS LAISVA IŠ VLIKO SEIMO NEW YORKE POSĖDŽIŲ

Š.m. gruodžio 7-8 dienomis įvyko VLIKo Seimas New Yorke, McAlpen viesbutyje, kurį atidarė VLIKo pirm. dr. J.K. Valiūnas, pabrėždamas, kad šis seimas ne eilinis, nes švenčiame 25 metų veiklos sukaktį. Per tą laiką, sakė jis, eilės VLIKo darbuotojų nebėra gyvųjų tarpe ir atsistojimui kvietė pagerbti jų atminimą. Šis gausus būrys, suvažinęs iš visos Amerikos ir Kanados, -- kalbėjo pirmininkas, -- yra gyvas, aktyvus vienetas kurio rusai labiausiai bijo. Mes gyvensim ir dirbsim tol, kol Lietuva bus laisva, užakcentavo Vliko pirm. dr. J.K. Valiūnas.

Į prezidiumą pakvietė A. Kasiulaitį -- pirmininku, D. Krivicką -- vicepirmininku ir jaunosios kartos atstovą Čižūną sekretorium.

Prasmingu žodžiu seimą sveikino Generalinis Konsulas New Yorke Anicetas Simutis Lietuvos Atstovo Washington J. Kajecko ir savo vardu. Tarp kitko jis kalbėjo:

"Šį VLIKo seimą skaitau ypatingu dėl kelių priežasčių. Pirmiausia šiais metais sueina 25 metai nuo VLIKo veiklos pradžios. Per tą laiką VLIKas pergyveno visą eilę krizių ir konfliktų, bet jis išliko ir veikia. Ypatingas šis seimas yra ir todėl, kad jis vyksta nepaprastų sąjūdžių ir sukrėtimų metais. Prancūzija iki šiol negali ekonominiškai atsipeikėti iš šių pavasarį ją sukrėtusių streikų ir suiručijų. Italija šiuo metu pergyvena visuotinių streikų ir protestų periodą. Amerikos universitetų studentai maiš-

EMILJA ČEKIENĖ

tauja daugumoje nežinodami net ko siekia. Štai to paties New Yorko miesto mokyklos iki šiol negali pasiekti normalios darbo tvarkos.

Gyvenant tokiaime laikotarpyje ir tokioje aplinkoj tenka dėti dideles pastangas ginantis nuo ardančių įtakų. Tuo tarpu Lietuvos okupantas, laikydamas tautą žiauriau priespaudoj, deda didžiausias pastangas su-

laužyti mūsų frontą, su-demoralizuoti mūsų visuomenę ir atskirti ją nuo vadų. Nuo mūsų pačių priklauso, ar mes tom okupanto pastangom vieningai pastosim kelią ar galnesutarimu bei klaidingais veiksmais jam patarnausim.

Iš visų trijų Baltijos valstybių tik mes lietuviai turime tokio pobūdžio organizaciją kaip VLIKas. Mirtis retina mūsų darbuotojų eiles. Nelengva retėjančias

BALTŲ KULTŪROS DIENOS VOKIETIJOJE

Lapkričio mėnesį Vakarų Vokietijoje vyko du rengimai, suruošti "Baltų Draugijos" Vokietijoje. Lapkričio 7-17 d.d. Duesseldorfe, Nordrhein - Vestfalijos sostinė, suruotos "Baltų kultūros dienos". Programa susidėjo iš parodos, kurioje buvo išstatyti Baltijos valstybių pašto ženklai, be to, tautiniai apdarai, keramika ir kt. Savo meistriškai padirbdintus medžio drožinius išstatė p. V. Motūzas, susilaukęs didelio susidomėjimo. Jis taip pat parodė laiškų originalus, kuriuos jam parašė buvęs Vokietijos kancleris K. Adenaueris ir Prancūzijos prezidento gen. de Gaulle biuro direktorius. P. Motūzas pasiuntė sakytiems valstybės vyrams lietuviškus kryžius su grandimis apkaustytą simboline lietuvių tautos statula.

Schumanno vardo salėje buvo surengtas baltų muzikos vakaras. Programoje iš lietuvių dalyvavo solistė Marija Panse ir Vasario 16 gimnazijos mokinių tautinių šokių ansamblis, vadovaujamas E. Tamošaitienės. Visą vakaro programą įvykdė V. Banaitis.

Sekmadienį, lapkričio 17 d., buvo iškilmingas aktas, pašvestas Baltijos valstybių nepriklausomybės paskelbimo 50 metų sukakties minėjimui. Aktą atidarė Baltų Draugijos vicepirmininkas dr. A. Gerutis. Pagrindinis kalbėtojas buvo

(Nukelta į 2 psl.)

VLIKo Seimo sesijos dalyviai su svečiais.

L. Tamošaičio nuotrauka

gretas papildyti VLIKui, visiškai neįmanoma tai Lietuvos Diplomatinei Tarnybai.

Šioji aplinkybė kaip tik ir uždeda ant mūsų nepaprastą atsakomybę. Okupantas laukia, kad mus galimai greičiau ištiktų tas pats likimas, koks yra ištikęs visą eilę politinių emigracijų prieš mus -- pačios save susinaikino tarpusavio kovose. To išvengsime, jei išvadas ir sprendimus darysime gerai įvykių apsvaistę su dideliu atsakomybės pajautimu prieš akis turėdami didį tikslą -- Lietuvos išlaisvinimą. Retėjant mūsų gretoms vienybė ir sutarimas yra vienintelis tikraskelias, kuris turės mus išvesti į Nepriklausomos Lietuvos valstybės atstatymą. Tad linkiu šiam Seimui pasisekimo siekiant visų Lietuvos laisvės laimėjimui dirbančių veiksmų vieningumo ir pastangų suderinimo", -- baigė žodį Gen. Kons. A. Simutis.

ALT vicepirmininkas

JOHNSONAS SU KOSYGINU SUSITIKS VIENOJE?

Kalbos apie Johnsono ir Kosygino pasimatymą šių metų pabaigoje Vienoje ar Ženevoje atrodo nėra vien gandai. Šiam pasimatymui šiuo metu vedamos derybos priklauso nuo išrinktojo prezidento Nixono pritirimo. Nors Johnsonas pasilieka prezidentu iki ateinančių metų sausio 20 dienos, bet praktiškai jis nebegali imtis jokio svarbesnio nutarimo

negavęs Nixono pritirimo.

Jei susitikimas įvyks, kas atrodo nėra negalima tai bus tariamasi ne vien dėl atominiams apsiginklavimui apsiribojimo pagrindų suradimo, bet taip pat ir dėl Artimųjų Rytų įtampos.

Apie šį susitikimą buvo planuota jau šią vasarą, bet invazija į Čekoslovakiją privertė amerikiečius anuliuoti. Negalima buvo derėtis su sovietais, kai jie smaigė nedidelį kraštą. Bet dabar, Prahos krizei palikęs užmaršty, sovietai vėl spaudžia Ameriką pradėti derybas ir prezidentas Johnsonas pasiryžęs sutikti, dėl dviejų priežasčių: užnagazuoti savo įpėdinį, kuris kalba apie derybas tik iš tvirtos pozicijos ir didinti Amerikos atominę galybę, kad sektų nusiginklavimo kelią, ir pagaliau, nepavykus baigti Vietnamo karą, Johnsonas nori baigti savo karjerą kitokia taikinga misija.

Padidėjusi įtampa Artimuose Rytuose verčia sovietus ieškoti su Johnsonu susitarimo, bijant, kad su Nixonu, kuris yra labai konservatyvus, bus sunkiau susitarti.

Maskva patarė savo draugams arabams būti protingesniais su Izraeliu. Amerika irgi nori iškinti žydus pasitraukti iš Sinai dykumos jei egiptiečiai iš savopusės nustotų vedę karą su Izraeliu, atidarytų Suez kanalą Izraelio laivams, pavedant kanalo zoną JT sargybai.

Egiptas su tuo gal ir sutiktų, jei sovietai padarytų spaudimą. Tad šis klausimas kaip tik ir turės būti paliestas susitikime.

Vasario 16 Gimnazijos mokinės išpildant Sadutę.

MES DIRBSIM TOL, KOL LIETUVA BUS LAISVA

(Atkelta iš 1 psl.)

šingos nuotalkos dvasia. Į pasitaikančius jaunųjų užmetimus, jog "jūs pasenę ir jūsų idėjos senos", dr. Grigaitis pabrėžė, kad tautų laisvės siekimo idėja niekuomet nesensta, mes lietuvių tautai laisvės siekime ir sieksime. Komunistų valdomieji kraštai, -- sakė jis, -- yra atsilikę moraliskai, politiškai ir kultūriškai.

Sveikino Batūno pirm. kun. tėvas Trepša ir LLK pirm. V. Sidzikauskas.

PLB vardu sveikino V. Volertas, pažymėdamas, kad tiek LB-nei tiek VLIKui labai trūksta darbo rankų. Jie nėra labai sunkią naštą, Bendruomenė žada VLIKui visokeriopą paramą. JAV LB vardu sveikino kun. V. Dabušis, Teisinių J. Šlepetys ir V. Leskaitienė LMKF vardu.

Raštu sveikino buvęs VLIKo pirm. prel. M. Krupavičius, Kanados Lietuvos konsulas V. Žmuidzinis ir PKLMS-gos pirm. Šlepetytė-Janace.

VLIKo Tarybos pirmininkas J. Pakalka padarė trumpą Tarybos veiklos apžvalgą, o VLIKo valdybos vicep. J. Audėnas išsamiai apibūdino šių Lietuvos Laisvės Kovos Metų Valdybos pastangas ir atliktus darbus. Tarp kitko jis kalbėjo:

Vliko Valdybai atrodo, kad Lietuvos išlaisvinimui sprendžiamos reikšmės gali turėti šie faktoriai: tarptautiniai

įvykiai, Sovietų Rusijos vidaus gyvenimo politiniai persitvarkymai, tėvynėje gyvenančių lietuvių tautos pastangos išnaudoti susidariusias naujas sąlygas ir Vliko, mūsų diplomatijos bei visos lietuvių išeivijos sugebėjimai vieningai laisvajam pasauliui Lietuvos bylą, kaip tarptautinę problemą, pristatyti.

Reikia visą laiką veikti, kad nei užsienių reikalų ministerijose, nei parlamentų raštinėse, nei laikraščių redakcijose Lietuvos byla nebūtų dulkėse paskendus. Ne beko, reikia įtemptai veikti, kad ir visa lietuvių bendruomenė Lietuvos laisvės siekimo domėtųsi, okupuotos tėvynės gyvenimą pažintų, atmestų sovietinės pastangas okupuotą Lietuvą vadinti Tarybų Lietuva, aktyviai jungtųsi į Lietuvos laisvinimo darbą ir padėtų sudaryti priemones tam darbui vykdyti, t.y. remtų TAUTOS FONDĄ

INFORMACINĖ SPAUDA

Šitaip suprasdama savo uždavinį, Vliko Valdyba Lietuvos laisvinimo klausimą perteikia arba pristato ir pavergtajai Lietuvai, ir laisviesiems lietuviams, ir sveitimiesiems įvairiaisiais būdais ir priemonėmis. Iš jų paminėtini aštuoniomis kalbomis periodiniai leidžiami Eitos informaciniai biuleteniai, ir specialūs vienkartiniai arba pakartotinai išleidžiami leidiniai. Šiems metams buvo išleista anglų kalba: "Vyriausias Lietuvos išlaisvinimo Komitetas",

"Lithuania" brošiūra, kurios 30,000 skaičius jau baigiamas ir nutartą pakartoti vėl 30,000, nes pareikalavimas yra; Vytauto Vaitiekūno paruošta 63 psl. knyga "Lithuania"; Vyskupo V. Brizglo paruošta 40 psl. knygelė "Religious Conditions in Lithuania Under Soviet Russian Occupation"; buvo nupirktas ir vietoj vokiškos Eltos biuletėno rugpiūčio mėn. išsiuntinėta dr. N.E. Suduvio 134 psl. knyga "Allein, ganz allein", vertinys iš lietuvių kalbos "Vienų Vieni"; Vliko subsidijuota ir Artinginos lietuvių jaunimo išleista ispanų kalba 72 psl. knygelė "Lithuania, Historia, Arte y Cultura". Tai vis ekstraišiais metais paskleisti informacija apie Lietuvą.

LIETUVOS BYLOS PRISTATYMAS

Šiomet Vliko Valdyba Lietuvos bylą pristatė laisvojo pasaulio vyriausybėms du kartu. Pirmą kartą vasario 16 dienos proga buvo Vliko vardu anglų kalba paruoštas platus memorandumas. Jis buvo vyriausybės galvoms įteiktas su išsamiu lydimu raštu, kurį pasirašė diplomatijos šešas St. Lozoraitis ir Vliko pirmininkas dr. J. K. Valiūnas. Lydimasis raštas buvo anglų, prancūzų, ispanų ir vokiečių kalbomis pasirašytas, žiūrėję kokio krašto vyriausybei jis buvo adresuotas.

Šiuos raštus vyriausybėms įteikė Lietuvos atstovai, prie kurių jie akredituoti, Vliko atstovybės, PLB kraštų valdybos ar kurios kitos or-

ganizacijos. Kai kam iš jų buvo proga atnaujinti savo susitikimus su to krašto valdžios atstovais, kitur ir naujas pažintis susidaryti. Vyriausybėms tų kraštų, kur lietuvių nėra, raštai buvo išsiuntinėti.

Sovietinė agresija prieš Čekoslovakiją buvo visam pasauliui labai akivaizdus Rusijos imperializmo aktas. Dėl jo visas pasaulis labai pasipiktino ir Sovietams siuntė šimtus protestų. Deja, kai 1940 metais bolševikai okupavo Lietuvą, tomis pat dienomis vokiečiai ėmė Parųžių ir paklupdė prieš save visą Prancūziją.

Tada pasaulis buvo užimtas šiais didžiojo karo įvykiais, o Lietuvos, Latvijos ir Estijos okupavimas praėjo beveik nepastebėtas. Todėl Vliko Valdyba dabar daro viską, kas tik įmanoma, kad susidariusi nauja tarptautinė padėtis būtų efektingiau Lietuvos labui išnaudota.

Pačią pirmąją okupacijos dieną, t.y. birželio 21-ją, Vlikas išsiuntinėjo telegramas pasaulio telegramų agentūroms, didesniems laikraščiams, dalino jų New Yorko čekų su slovakiškos demonstracijoje, kurioje buvo spaudos, radijo ir televizijos korespondentai. Telegramoj buvo pareiškama Čekoslovakijos tautai užuojauta ir išdėstyta šios agresijos panašumas su 1940 m. Sovietų agresija prieš Lietuvą.

Telegrama gavo vertingo atgarsio. Kai kur, kaip Chicago Tribune ir New York Daily News, ji buvo tiesiog panaudota, o kitur šios Vliko pastangos paaikškėjo netiesiogiai, panaudotos. Netiesiogis šios Vliko akcijos pasisekimas buvo radijo stotyse ir televizijoje suorganizuoti politiniai pasikalbėjimai. Dėl Sovietų Rusijos agresijos prieš Baltijos valstybes radijo stotyse turėjo pasikalbėjimus Lietuvos Generalinis Konsulas Anicetas Simutis ir Estijos Generalinis Konsulas Jaakson. Kitoj radijo stotyje turėjo pasikalbėjimą Vliko sekretorius ir Laisvės Žiburio radijo vedėjas Romas Kezys. Paminėtina, kad ir The New York Times idėjo mano laišką, kuriuo buvo atskaita Kremliaus propagandistui, teisinusiam Čekoslovakijos okupaciją, kad prieš 28-rius metus Sovietai okupavo Lietuvą ir, kad rusiškasis imperializmas yra nuo seniai pasauliui žinomas.

Vlikas daugpadėjęs tangų, kad rugsėjo pirmoje pusėje Peru sostinėje, Limoje, vykusioje tarpparlamentarinėje konferencijoje būtų pasisakyta prieš sovietinės agresijas. Ten apie tai kalbėjo net 18 valstybių parlamentarai, dėl ko bolševikų delegacija, Justo Paleckio vadovauta, buvo nutarusi net iš konferencijos pasitraukti.

Gal būt didžiausio dėmesio buvo parodyta mūsų bylai New Yorko televizijos stoties, kuri spalio 1 d. beveik pusę

valandos vedė politinį pasikalbėjimą Lietuvos klausimu. Pasikalbėjime dalyvavo Vliko pirmininkas dr. Valiūnas ir Valdybos narys dr. Budreckis. Tiesa, šis New Yorko 13 kanalas apima ne visą Ameriką, o tik rytinius jos pakraščius su maždaug 50 milijonų gyventojų. Bet, kai mūsų vyrų pasirodymas buvo duotas tuoju po naujienų, spėjama, tą sceną galėjo matyti ir klausyti daug milijonų žmonių. Čia buvo parodytos nuotraukos, kaip sovietinė kariuomenė užima Lietuvą ir šiaip keletas Lietuvos vaizdų.

Tautos Fondo pirm. prel. J. Balkūnas patelkė fondo apyskaitą, pažymėdamas, kad baigia metus su maža atsarga, ir kad Jungtinis Finansų Komitetas apvyklė, nes Tautos Fondas pristabdė savo veiklą tikėdamas, kad LLK metais visuomenė stipriai patars bendrą vąjį, bet

pasirodė atvirkščiai. Jis užakcentavo, kad lietuvių visuomenė parodė jam nepritarimą, todėl prašė VLIKą išsirinkti naują Tautos Fondo valdybą.

Kanados Krašto TF Atstovybės pirmininkas S. Banelis baigęs trumpą savo pranešimą įteikė šešių tūkstančių dolerių čekį.

VLIKo vicep. dr. B. Nemicko paskaita buvo apie artimiausius VLIKo uždavinius.

Po pranešimų vyko gyvos diskusijos. Tąpat vakarą buvo bendra vakarienė, kurioje dalyvavo apie 100 žmonių, programą atliekant solistui S. Citvarui akompanuojant muz. A. Mrozinskui. Vakarienės metu pagrindiniu kalbėtoju buvo VLIKo pirmininkas dr. J.K. Valiūnas.

Sekančią dieną buvo priimtos rezoliucijos, Tautos Fondo apyskaitos tvirtinimas ir samatos priėmimas.

BEST WISHES
To All the Lithuanian People

SCHENLEY DISTILLERS COMPANY

895 EASTLAWN DRIVE
Cleveland, Ohio 44124

449-3454

GREETINGS and BEST WISHES
L. GOTTLIEB

CONTAINERS and RE-CONDITIONERS
8105 PREBLE AVENUE VU 3-0075

Licenzijuotą lietuvių įmonę, registruotą
U.S. Department of Justice
COSMOS PARCEL EXPRESS CORP.
MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

DIDELIS PASIRINKIMAS medžiagų ir visų kitų Lietuvoje
pageidaujimų prekių labai prieinamomis, žemesnėmis negu
kitur kainomis.

Priimami užsakymai automobilių, šaldytuvų,
televizijos aparatų ir t.t.

KREIPKITES į mūsų lietuvių bendrovę, kuri turi teisę siuntinius siųsti be tarpininkų, tiesiai iš Chicago į Lietuvą.

Vedėjai E. ir V. ŽUKAUSKAI

KALĖDINIAI SIUNTINIAI 1968

Artėjančių Kalėdų švenčių proga, siūlome tris specialiai sudarytus siuntinius iš tokių dalykų, kurie labiausiai yra reikalingi ir būtų naudingi Jūsų giminiams.

MISRUS KALĖDINIS 1968.

Vyriškas arba moteriškas labai geros rūšies megztukas, itališkas vyriškas arba moteriškas nailoninis lietašas, 3 1/2 jardo vilnonės angliškos medžiagos vyriškas kostiumas, 3 jardai labai gražios medžiagos moteriškas kostiumėliui, vilnonė medžiaga sijonui, puikūs vyriški nailoniniai marškiniai, arba nailoninė bliuskutė, 1 dėžė šokoladinių saldainių, 20 angliškų geriausios rūšies cigarečių. \$90.00.

MOTERIŠKAS KALĖDINIS 1968.

Komplektas moteriškų labai gražių nailoninių apatinių rūbų (labai ten reikalingi ir naudingi), gėlėta arba su ornamentais vilnonė skarelė, 3 jardai creplene medžiagos moteriškas kostiumas, gražus moteriškas megztukas, 3 jardai vilnonės medžiagos paltui, 2 1/2 jardo vilnonės medžiagos suknelėi. \$90.00.

MAISTO SIUNTINYS 1968.

1/2 sv. arbatos, 1 sv. kakavos, 6 sv. geriausios rūšies baltų miltų, 2 sv. ryžių, 1/4 sv. pipirų, 1/4 sv. lapelių, 1/2 sv. geriamo šokolado, 1 dėž. Nescafes, 3 sv. geriausios rūšies kiaulinių taukų, 1 sv. šokoladinių saldainių. \$30.00

Taip pat į bet kurį siuntinį galima dėdėti žemiau išvardinti dalykai visad naudingi ir laukiami Lietuvoje:

Vilnonė skarelė \$4.00, nailoniniai lietašai \$10.00, vyriški arba moteriški megztukai \$12.00, nailoniniai marškiniai \$7.00, vyriškos arba moteriškos nailoninės arba vilnonės kojinės \$2.00, labai geras parkeris firmos "Parker" \$7.00, šveicariški laikrodžiai \$30.00.

Su malonumu priimame užsakymus, kuriuos siuntėjas pats sudaro iš mūsų kainoraščio ir taip pat, persiunčiame Jūsų pačių sudarytus siuntinius. Mūsų sąskaitos duoda Jums teisę gauti Income Tax sumažinimą.

BALTIC STORES LTD.,

421 HACKNEY RD., LONDON, E. 2. ENGLAND.
TELEF. SHO 8734.

BALTŲ DIENOS...

(Atkelta iš 1 psl.)

žymus Krikščionių Demokratų Unijos veikėjas K. Grundmann, buvęs ilgametis Nordrhein - Vestfalijos darbo ministeris. Ministeris pabrėžė, kad Vokietijos likimas, esąs glaudžiai susijęs su Baltijos valstybių likimu, ir pareiškė įsitikinimą, kad apsijungus visai Vokietijai laisvę atgausiančios ir baltų tautos.

"Baltų Draugija" suaukė Duesseldorfe spaudos konferenciją. "Kultūros dienos" susilaukė atgarsio tiek spaudoje, tiek visuomenėje. Duesseldorfo vyriausias burmistras surengė priėmimą vadovaujantiems draugijos nariams.

Kitas Baltų Draugijos parengimas įvyko Vokiečių Rytų Akademijos patalpose Lueneburge lapkričio 21-24 d. Tai buvo tradicinis draugijos "darbo suvažiavimas", kurio metu diskutuojamos baltų tautoms aktualios bei istorinės temos. Šį kartą suvažiavimas vyko "Baltijos pajūrio savaitės" rėmuose. Šios savaitės programoje dalyvavo taip pat paskaitininkai iš Danijos, Švedijos ir Suomijos. Iš lietuvių paskaitą apie 1905 metų revoliuciją Lietuvoje skaitė prof. dr. Z. Ivinskis.

Baltų "darbo suvažiavimą" atidarė draugijos centro valdybos vicepirmininkas dr. A. Gerutis. Lueneburge susirinkę baltų teisininkai nutarė artimiausius jų leidžiamą neperiodinio leidinio "Baltisches Recht" numerius pašvęsti Baltijos valstybių diplomatiniams tarnybos ir baltų laisvės bylos svarstymams tarptautinėse institucijose.

DIRVA

The Lithuanian Newspaper
Established 1915

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103

Telephone: (216) 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published Two Times a Week
every Wednesday and Friday

by American Lithuanian Press Radio Ass'n.

VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$12.00. Single copy 15 cents.

Editor Vytautas Gedgaudas.

Business Manager Kazys S. Karpius.

Dirva išeina trečiadieniais ir penktadieniais.

Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00.

Straipsniai, išskyrus vedamuosius, reiškia jų autorių
nuomonę.

Redaktorius Vytautas Gedgaudas.

Reikalų vedėjas Kazys S. Karpius.

TAI NĖRA TAIKOS ŽENKLAI

Vakarų valstybės, galvojusios, kad su sovietais bus galima rasti bendrą kalbą, palengva pradeda keisti nuomonę. De Gaulle, po Čekoslovakijos įvykių, o ypač po to kai Viduržemio jūroje pasirodė sovietų karo laivai, atrodo bus galutinai atsiskęs nuo minties sugyventi taikoje su Maskva. Dar tik Amerika nenustoja vilties ir Johnsonas, prieš pasitraukdamas iš prezidento pareigų, norėtų pasimatyti su Kosyginu, taikingu sugyvenimui sustarti.

Lapkričio 29 d. Sovietijos gyventojai buvo nustebinti laikraščiuose pamatę prieš keletą metų dingusias tris raides — MVD. Ši terora skleidžianti istaiga, kuri anksčiau vadinosi Čeka, vėliau GPU, arba dar vėliau NKVD, Chruščiovo įsakymu 1960 metais buvo panaikinta neva stengiantis "atstatyti socialistinę lygybę". Dabar Brežnevas, Aukščiausios Tarybos įsakų, MVD atgaivino, kad būtų "apginama socialistinė lygybė".

Ar tai reikėtų, kad juodosios dienos vėl grįžta Sovietijon? Šis nutarimas atkurti MVD vykdomas kartu su kitu nutarimu sustiprinti miliciją, ją apginkluojant moderniais ginklais ir paskiriant milžiniškus kreditus kovai su valstybės priešais. Tos milicijos misija praplečiama. Ji galės, jei bus reikalo, lankytis fabrikuose, įstaigose ir gyvenvietėse, tikrinant, kad nebūtų nutolta nuo marksizmo dogmų. Tokie ginkluoti "misijonieriai" manoma bus labiau "autoritetingesni" už civilius partijos agitatorius.

Sovietų spaudoj jau pradėta kampanija prieš NATO ir stengiamasi atnaujinti apsupimo psicho-

zą, kuriuo naudojosi Stalinai. Pravda ir armijos oficiozas Raudonoji Vėliava aiškina, kad dėl visų šių nutarimų kalta ne sovietų vyriausybė, bet vakarų pasaulis, kuris knibžda "kapitalistiniiais rykliais" ir sovietų milicija turinti savo piliečius nuo jų apsaugoti. Gyventojams patariama būti atsargiais santykiuose su vakariečiais, o ypač savo korespondencijose ... ir nepaklusniems žadama surasti vakuojančią vietą Sibire.

Priešingai Stalinui, Brežnevas šį kartą eina petis petin su armija ir patiki jai sovietų jaunimo auklėjimą. Pagal naują potvarkį mokiniai nuo 10 metų amžiaus turės atlikti karinį paruošimą maršalo Bogramiانو priežiūroje.

Gal visos tos priemonės, kurių imasi šiuo dien Sovietija, atidarys akis visiems bendravimo su sovietais ieškotojams, įsitikinusi, kad Sovietų Sąjunga nesiruošia taikai. (d)

SU NAUJU RYŽTU, VIENINGUME IR VILTIMI
ŽENGIAME Į ATEITĮ

Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto pirm. dr. J. K. Valiūnas, kalbėdamas gruodžio 7 d. VLIKo seime New Yorke, pareiškė:

Per 25 metus įvyko daug pasikeitimų tarptautinėje arenoje, daug išgyveno lietuvių tauta, pakito VLIKo organizacinė ir personalinė struktūra, tačiau liko vienas, nekintamas uždavinys, kuriam VLIKas buvo sukurta — tai Nepriklausoma Lietuva. Šis uždavinys yra toks didelis ir, sakyčiau, šventas, kad jo atsiekimui pagreitinti jokia auka, joks darbas neturėtų būti per didelis.

Teisingai pirmasis VLIKo atsisaukimas pabrėžė: Lietuvių Tautos laisvė ir Lietuvos valstybės nepriklausomybė yra Tautos egzistencijos ir jos visokeriopos gerovės būtinoji sąlyga. Tai nepriklausomybės atstatyti, toliau sakoma atsisaukime, "politinės lietuvių grupės, kaip tautos politinės minties reiškinys ir vykdytojos, nutarė sujungti visas savo jėgas bendram darbui ir sudarė Vyriausiąją Lietuvos Išlaisvinimo Komitetą — VLIKą".

Kaip prieš 25 metus pasaulis išgyveno didžiojo karo sukretimą, taip dabar ji yra nusiaubusi dvasinę audrą ir gal net krizę. Vyksta idėjinė fermentacija ne tik Vakaruose, bet ir Rytuose. Kokios bus šios idėjinės audros pasekmės ir kaip jos paveiks mūsų tautos likimą, nelengva šiuo metu įžvelgti. Tačiau ši audra įpareigoja mus nepasimesti, bet savo pareigą tėvynei atlikti be rezervų ir padidintu veržlumu.

Kai pažiūrime į mūsų tautos praeitį, nesunku įžvelgti, kokią lemiamą įtaką jos likimui turėjo vadai. Iš amžių glūdumos į istorijos areną ją išvedė geniai

lieji kunigaikščiai, išplėtę Lietuvos sienas visoje rytų Europoje. Kai baigėsi teritorinio plėtimosi era ir atėjo laikas vertikaliai tautos augimui į kultūros ir socialinio gyvenimo aukštumas, lietuvių tautos elitas neatliko savo misijos ir už tai Lietuvos valstybė neteko nepriklausomybės, o tauta turėjo nešti svetimųjų jungą. Ir tik kai tautos genijus ir tos tamsios vergijos nakties nykumoje prasiveržė naujojo tautinio atgimimo pranašų ir vadų žodžiais ir veiksmais, Lietuva vėl įžengė į nepriklausomų valstybių šeimą, tačiau jau maža ir kariškai silpna tarp dviejų nedraugingų milžinų. Antrojo pas. karo audros priedangoje jie žaidė mūsų valstybės likimu ir pagaliau nugalėtojų eilėse atsidurusi Sov. Sąjunga pasiglemžė ją ir laiko pavergtą iki šiol.

Ir vėl lietuvių tauta okupanto visiškai prislėgta ir supančiota negali savo balsą pakelti, nei šauktis į pasaulio sąžinę, kad jai būtų sugrąžinta laisvė ir nepriklausomybė. Mes tikime, kad jos dvasios nepalauž jokia okupanto priespaula. Tačiau mums, esantiems laisvame pasaulyje, užtai krinta visiškai neišvengiama atsakomybė veikti, kalbėti ir net šaukti už visą lietuvių tautą, kad kuo greičiau jai būtų laisvė sugrąžinta ir didžioji neteisėybė atitaisyta.

Tragiškas buvo karo pabaigos sąmyšyje mūsų tautos politinės vadovybės — Vyr. Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto — pasitraukimas į Vakarus. Tačiau, antrą vertus, tos institucijos, kuri gimė rezistencijos ugnies pavergtoje Lietuvoje visos jos politinės tautos sutarimu, kuri yra ir pakartotinai gavusi įgaliojimus kalbėti pavergtos tautos

vardu — taigi, jos buvimas čia, laisvame pasaulyje, turi nepaprastos svarbos vietoje mūsų tautos laisvės kovoje. Tikėdami pavergtųjų mūsų brolių tautiniu susipratimu bei rezistencine dvasia, pasitikėdami išeivijos nesvyruojančiu ir prasmingu prie laisvės kovos prisidėjimu, manome, kad Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas turėtų būti tas židinys, kuriam susikonsoliduoti visos geriausios ir pajėgiausios mūsų išeivijos intelektualinės ir politinės jėgos, nes gi uždavinys, kurio siekiame yra nelygstamos svarbos ir didybės — Lietuvos nepriklausomybė ir tautos laisvė.

Su malonumu galime konstatuoti, kad tremtiniško susinaikinimo įkarstis, kai daug kas laikė sau už garbę suniektinti VLIKo veiklą ir net paneigti jo egzistencijos pagrindą, jau yra praejusi. VLIKas bus tiek pajėgus ir veiksmingas kiek mes jį tokį padarysime. Jo uždaviniai yra specifiniai, jo darbo laukas yra ribotas. Jis nėra ir negali būti masinė organizacija. Tačiau mūsų visų nuoširdi ir veiksminga parama padės jam atlikti didžiuosius uždavinius, kurių jokia kita mūsų organizacija negali atlikti. VLIKo iš tautos gelmių kylantis mandatas, 25 metų tarptautinio santykiavimo tradicija ir mūsų sugebėjimas bei noras jame sutelkti geriausias savo jėgas jį turi padaryti Lietuvos laisvės kovos veiksmingu centru, kurio balsas būtų išklausoamas politiniuose pasaulio centruose ir su pagarba minimas visos lietuvių tautos. Tikiu, kad tai mes galime pasiekti. Tik reikia ryžto, pasitikėjimo savo jėgomis ir tautinio solidarumo.

Neturėdami iliuzijų, kad artimoje ateityje Lietuva nusikratytų pavergėjų jungą, vis dėlto tarptautiniame horizonte įžvelgiame reiškinių, kurie ir Rytų Europos istoriją galės pasukti nauja linkme. Nors tarptautinius santykius, gal net daugiau nei kurią kitą žmonių bendravimo sritį, lemia interesų rivalizacija, tačiau čia taip pat turi žymios įtakos tautų laisvo apsisprendimo principas ir jo respektavimas, kurio, deja, istorijos bėgyje dažnai nesilaikoma. Nežiūrint to jis yra mažųjų tautų pagrindinis ginklas kovoje dėl laisvės. Be to, turbūt, niekad istorijoje asmens laisvės šūkiai nebuvo taip plačiai naudojami ir net piktinaudojami. Šiaip ar taip laisvės idėjos realizacija tarptautiniuose santykiuose yra didysis istorijos variklis, kuris neišvengiamai veda į visą — didelių ir mažų — tautų laisvo apsisprendimo teisės įgyvendinimą.

Per visą žemės rutulį, per visas tautas šiuo metu ritasi kažkokio nerimo, naujų socialinių formų ieškojimo banga. Vakaruose akademinio jaunimo tarpe tas nerimas reiškiasi protesto reiškiniais, demonstracijomis prieš esamą, jų manymu, nusigyvenusią socialinę santvarką. Gaila, kad jų ateities vizija dažnu atveju neturi apręžto bei pozityvaus turinio ir todėl labai dažnai patenka į komunistinio samoklos pinkles. Antra vertus šis visuotinis nerimas ir maistas prieš socialines negeroves, kaip prarijų gaisras, plinta ir Rytuose. Laisvės idėjos nesulaiko-

mai veržiasi pro surudijusią geležinę uždangą. Jo židiniai aiškiai pastebimi ne tik satelitinuose kraštuose, bet pačioje Sov. Rusijoje. Mesijinė komunizmo epocha bent Europoje, pasibaigė ir bolševikinė santvarka laikosi tik naujosios klasės teroro ir rusiškojo imperializmo dėka. Klasiškas socialinės metamorfozės iš komunizmo į demokratinį socializmą pavyzdys yra Čekoslovakija su visu jos tragizmu ir beviltiškom Maskvos pastangom tą procesą sustabdyti. Tačiau ji gali tik sulėtinti bet nesulaikyti. Šio proceso akyvaizdoje Vakarams tenka nepaprasta atsakomybė rasti būdus, kaip jį paskubinti ir padėti jam išplisti į visą komunistinį konglomeratą. Prieš porą savaitių Maskvoje laidojant rašytoją A. Gosteriną, komunistą nuo 1916 m., bet pastaruoju metu prisijungusį prie vis gausėjančių maištaujančių prieš komunistinės biurokratijos besielę mašiną intelektualų, atsargos generolas P. Griorenko pasmerkęs su šašrom akyse komunistinę santvarką savo kalbą baigė: "Laisvė ateis!" — "Demokratija ateis." Ar tai ne pranašingi žodžiai jau sklindą iš Maskvos ir prasiveržę į Vakarus!

Šios kuklios bet reikšmingos suakties proga pažvelgus į nerimo ir veržimosi į laisvę bangą, sukrečiančią socialine anomalija virtusią komunistinę imperiją, žvilgsnis taip pat krypta į mus pačius: ką mes darome, kad ta banga greičiau sugriautų okupacinę užtvartą ir parėtų gražinti Lietuvai laisvę. Neretai beviltiškai teisinasi, kai mes esame maži ir didžiųjų įvykių pakreipti negalime. Tiems skeptikams vėta priminti Lietuvos laisvės idėjos skelbėjus ir kovotojus, veikusių prieš pirmąjį pas. karą kai Lietuva buvo niekam nežinoma ir senai užmiršta, arba mūsų pirmuosius laisvės kovų savanorius ir dabartinės okupacijos karžygius — partizanus. Ar šių faktų prisiminimas neturėtų priversti susimąstyti kiekvieną laisvajame pasaulyje esantį lietuvių, kuris niekieno nevaržomas gali pasirinkti priemones ir kelius, koku būdu jis gali prisidėti prie Lietuvos laisvės kovos. Ir dabartinės čekoslovakų tautos pastangas išsiveržti iš maskvinės dominacijos, nežiūrint brutaliai okupacijos fakto, negali nesukelti mūsų ryžto ir gal net aukos nusiteikimų. Lygiai turėtų mus sukreisti ir nuteikti vieningai ir tikslingai laisvės kovai pastaruoju metu mus pasiekęs autentiškas pavergtųjų lietuvių prašymas didinti ir plėsti mūsų pastangas Lietuvos laisvės kovoje.

Esu aukščiau kita proga užsiminęs, kad mums reikalinga visuotinė jėgų mobilizacija laisvės kovai intensyvi. Mobilizacija šiuo atveju suprantu, kaip planingą jėgų ir resursų panaudojimą, o ne kokią organizacinę reglamentaciją. Kiekvienas lietuvis, kiekvieną organizaciją ir instituciją lai laisva valia pasirenka tą veiklos sritį, kurioje jo pasireiškimas būtų efektingiausias. Štai tik keletas taikinių, į kuriuos savo pastangas pagal laisvą pasirinkimą turėtume nukreipti: Lietuvoje — rusų kolonizacija, religijos naikinimas, kultūrinė invazija, eko naminis išnaudojimas, — išeivijoje — okupanto pastangos sunaikinti politinę išeiviją, pavergtos tautos informavimas, Lietuvos bylos dokumentacija, nau-

(Nukelta į 4 psl.)

Jurgis Kasakaitis ir Algirdas Kuraitis savanoriškai talkina S. Balzeko kultūriniam muziejui Chicagoje daro lietuviškų laikraščių iškarpas ir jas kataloguoja.

PLANINGAS TAUPYMAS

4^{3/4}%

Metinis dividendas mokamas už indėlius taupymo knygutėse.

MOKA GERUS DIVIDENDUS.
PRADEK TAUPYTI ŠIANDIEN!

5%

Mokamas už vieno metų taupymo
lakštus nuo išdavimo datos.

(\$5,000.00 ar daugiau, įdedant po \$500.00)

5^{1/4}%Mokamas už vieno metų taupymo
lakštus nuo išdavimo datos.

(\$10,000.00 ar daugiau, įdedant po \$1,000.00)

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;

Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

"DIALOGAS SU KRAŠTU" (74)**BRONYS RAILA**

KAI NEPRIKLAUSOMYBĖ VIRSTA FORMALUMU

Legalistinės priemonės siekiant Lietuvos išlaisvinimo neturėtų reikšti ir nereikia ko nors neigiamo ar pašėpiančio. V. Vaitiekūnas ir kiti politikuojanči teisnininkai tame žodyje be reikalo ižiūri kažką neigiamo ar net "teisės ginklo nuvertinimą laisvės kovoje". Teisės vertę ir teisinius argumentus vargiai kas neigtų, visi tuo naudojamos ir naudosis, bet teisės ginklo pajėgumas taip pat turi savo ribas ir silpnybes. Kai tuo tarpu (ir jau gana ilgą laiką) nėra nei karo, nei kovos už laisvę, mes drauge su teisininkais kariaujame teisės ginklais. Ne tiek kovojame, kiek viena ar kita proga kitiems apie tai primenam, o labiausiai tai save įtikinėjame, kad esame teisingi, kad visi tautiniai ir tarptautiniai teisės ir teisingumo įstatymai yra mūsų pusėje.

Deja, tie tautiniai ir tarptautiniai įstatymai būna tik tada paveikūs, kai jie atsiremia gyvenimo tikrove. Ko nebėra gyvenime, tas ima džiūti ir ilgai neišnyksta ir pozityvioje teisėje, geriausiai atveju lieka tik moralinė abstrakcija. Teisininkai formalistai tada labai supyksta: reiškia, čia esąs teisės paneigimas, jos nuvertinimas, pašaipa, "nusiangažavimas".

Ne, čia tik atsiskleidžia teisės ginklo silpnoji pusė, jos nepaveikumas, kai gyvenime nepajėgiama ar nėra galimybių kitomis priemonėmis iškovoti teisės pergalę.

Formalizmas užsmaugia gyvybę

Vienas iš būdingiausių "legalistinio kovingumo" bruožų, ar tiksliau - legalistinės psichologijos požymių yra V. Vaitiekūno pamėgimas atvejais savo brošiūroje kartoti apie "Vasario Šešioliktosios Akto galios atstatymą Lietuvoje". Jam turbūt atrodo, kad šiom formalistinėm ir abstrakčiom sąvokom bus tiksliau ir "teisiškiau" pasakomas visų mūsų per ilgai nei ketvirtį šimtmečio bendras tikslas ir siekimas - lietuvių tautos išlaisvinimas, jos atskyrimas nuo ryšių su kitais kraštais, nepriklausomos Lietuvos valstybės, demokratiniams pamatais sutvarkytos, atstatymas su sostine Vilniuje...

"Neteisininkai" paprasčiau sakė ir sakys, kad mūsų tikslas yra pašalinti sovietinę okupaciją ir atstatyti nepriklausomą Lietuvos valstybę. Kiti ta proga dar patikslina jos santvarkos pobūdį, pridėdami laisvos ir demokratinės Lietuvos valstybės atstatymo mintį. "Kova už laisvę ir nepriklausomybę", - sako, sušunka ir jaučia eilinis lietuvis, paprastas žmogus. Bet neeilinis teisininkas ir nepaprastas žmogus taip "prastai" jau nebegali išsireikšti. Nors galvoje turi tą pačią mintį, bet įrėmina ją formalistiškai ir "juridiškai", - kova už Vasario 16 Akto galios atstatymą...

Aš tačiau abejočiau, ar toks formulavimas psichologiškai yra geresnis ir teisiškai kuo nors stipresnis. Iš vienos pusės, jis netenka savo konkretumo, gyvumo, dvasios, alsavimo, be reikalo paverčiamas sausa formule, suabstraktinamas ir kaip tik tuo prarandantis kovingumo skatinimą. Gyvojo dabarties lietuvių mintį ir jausmą jis traukia praeitin, atgal, į tai, kad prieš 50 metų surašytas "Aktas" būtina "atstatyti". Tuo tarpu jam yra daug aiškiau, suprantamiau ir konkrečiau jo noras, troškimas, viltis ir ryžtas atstatyti ne "Aktą", bet iškovoti lietuvių tautai laisvę ir vėl atstatyti nepriklausomą Lietuvos valstybę. Nors esmė ta pati, bet man maža tėra abejonės, kad Vaitiekūno pamėgtasis formulavimas vargu rekomenduotinas lietuvių visuomenės savitarpio propagandoje ir tautinio auklėjimo srityje.

"Teisinių amerikų" atradimai

Iš kitos pusės, toks suabstraktintas lietuvių laisvės kovos pagrindinio uždavinio formulavimas neturi daug reikšmės ir grynai teisiniu atžvilgiu.

Vasario 16 deklaracija yra nepaprastai svarbus ir reikšmingas aktas lietuvių tautos atgimimo istorijoje ir pati svarbiausia mūsų moderninės nepriklausomos valstybės atstatymo data. Jis yra daugiau moralinis ir formalinis mūsų interninės teisės, bet ne tarptautinės teisės aktas, kuris saistytų tarptautinę bendruomenę. Kai lietuvių tauta šią Nepriklausomybės paskelbimo deklaraciją (dabar "aktu" vadinamą) realizavo ir įsteigė tvarkingą ir pajėgiantį gyventi valstybę, įsitvirtino tam tikroje teritorijoje ir suorganizavo valstybės valdžią, tarptautinė bendruomenė ilgai nepripažino ne Vasario 16 aktą, bet konkretų valstybės įkūrimo faktą ir jos valdžią.

Vasario 16 deklaracija niekad nebūtų buvusi pripažinta ir būtų likusi tik negyvu pareiškimu, jei šis užsimojimas nebūtų buvęs pilnai įgyvendintas. Tik tai, kas įėjo ir pasiliko gyvenime, tas atsirado ir teisėje. Suvereninės Lietuvos valstybės tarptautinis pripažinimas vėl galės būti konkretus ir pilnai reikšmingas, kai lietuvių tauta išsikovo laisvę ir pajėgs atsteigti suvereninę valstybę. Nėra pagrindo svajonėti, kad toje geografinėje zonoje, kur lietuvių tauta gyvena, kas nors jai padovanotų lais-

vę geruoju arba atstatytų Lietuvos valstybės suverenumą kokios nors tarptautinės institucijos nutarimu.

Žinoma, labai nemalonu, kai tenka pabrėžti reikalingumą atsisakyti nuo malonių iliuzijų, kuriomis mes stengiamės dirbtinai palaikyti savo moralę ir maitinamės vieno kito teisininko teoriškai sparnuotų, bet tuščių frazių iškaltinumu. Tačiau kai kada, gilesnio ir ramesnio susimąstymo valandą, reikia ir dar reikės blaiviai įsisąmoninti lietuvių tautos likimą ir įsitikinti, kad lietuvių tauta (ir bent trupučiuką jos išeivija), saugodama savo gyvybę ir stiebdamasi naujai laisvei, turi ir turės žymiai sunkesnių našų ir pareigų, negu formalistiškai tuščiaviduris "teisinių amerikų" atradimas, jog mums reikia kovoti už Vasario 16 Akto atstatymą.

Jeigu tai dar "naujiena" po 28 Lietuvos okupacijos metų, tai būtų nevisai linksmas įrodymas, kad kai kurie teisiniai smegenys veikia gana lėtai. Visą tautą tai jau žinojo ir žino, tūkstančiai jau kovoję ir galvas paguldė...

Monopolistai ir disidentai

Vaitiekūno įrodinėjimas brošiūroje ir kitomis progomis, kad lietuvių išeivija silpnėja savo bekompromisiniame ryžtingume kovoti už Vasario 16 Akto atstatymą, yra teisingas tuo atžvilgiu, kad tikrai išeivijos dauguma yra nebe nuo šiandien ne tik pasitraukusi (jei norit, "pabėgusi") iš tos kovos fronto, bet ir vis daugiau nudžiūstanti politinei bei kultūrinei veiklai, kuri galėtų būti skirta ir naudinga Lietuvos išlaisvinimo pastangai padėti.

Bet juristas kelia nerimą, reiškia nepasitikėjimą ir rūšiai priekaištuoja ne tai nudžiūvusiai ar nudžiūstančiai išeivijos daliai, o kaip tik daugiausia patiems gyviausiems, dar neužmigusiems, dar nesustingusiems, dar ieškantiems naujų būdų ir kelių, ypač nesutinkantiems su tradiciniais būdais ir keliais, kurie per ilgus metus jau turėjo progos pasirodyti arba nepakankamai veiksmingais, arba abejotino pozityvumo, ar ir visai nudžiūvusiais.

Man iš viso keistas tas užmojis primygtinai įrodinėti, kad gyvojoje ir veiklojoje išeivijos dalyje "nusiangažuojama Vasario 16 Akto atžvilgiu", - ko kaip tik dar nėra. Tuo tartum norima paaiškinti, kad jei užsiangažavusiems vis nesiseka pačiu skublausiu laiku iškovoti Lietuvai laisvę, tai ypač dėl to, kad keli nusiangažavusieji susilpnino mūsų jėgas, ardo, griaua, prijunkta sovietinės Lietuvos pripažinimui.

Tik nesilpsta ir nenusiangažuoja ypač Vaitiekūnas ir jo fronto bičiuliai, kadangi lietuvių Fronto Bičiulių raison d'etre, pirminis ir pagrindinis tikslas yra Lietuvos valstybinės nepriklausomybės atstatymas. Taip jis aiškino per savo paskaitą LFB studijų savaitėje Dainavoje 1968. VIII. 2 d. Geras ir didelis tikslas, ir jo, rodos, siekia visa gyvoji patriotinė lietuvių išeivija, visos stambiosios politinės, visuomeninės ir kultūrinės organizacijos, amžiumi kai kurios net žymiai vyresnės už bičiulius. Tad bičiuliai kažko naujo neatrado ir monopolio neįsigijo...

Vaitiekūnas nebent galėtų užpatentuoti tik savo originalų atradimą - "rezistencinio nuovargio disidentus", apie kuriuos jis kalbėjo irgi Dainavoje, tokiais vadindamas visus, kurie sutinka "koegzistuoti" su sovietiniu totalizmu ir čia "įžvelgia vienintelę galimybę Lietuvos valstybinei nepriklausomybei atstatyti". Ši religiškai mistiškos darybos sąvoka gal nepasižymi ypatingu tikslumu. Disidentas yra tas, kuris išsiskiria iš visuomenės, politinės, ir ypač religinės bendruomenės, kuris atsiskiria nuo oficialiosios bažnyčios savo šalyje. O tasai, kuris nuvargo rezistuoti, tas jau gana menkas disidentas, o greičiau tik šiaip sau pavargėlis.

Toks "rezistencinio nuovargio disidentas" negali nei daug padėti, nei daug pakenkti kovoje dėl Vasario 16 Akto atstatymo.

Ar vieningi dėl Vasario prasmės?

Kuo išeivija geriausiai gali pavergtajai Lietuvai padėti?

[Ši klausimą savo išvadų sąvade brošiūros autorius atsako griežtai, tik labai savotiškai. Esą, Lietuvai padėti galime "tik vieningu ir tvirtu užsiangažavimu kovai dėl Vasario 16 akto galios atstatymo" ir "tik vieninga Lietuvos laisvės siekimo akcija". Tad kova ir akcija (veikla) sugretinamos, tik man rodos, ne ta tvarka. Tiksliau būtų sakyti, kad mes vieningai siekiame ir vieningai ryžtamės vėl įgyvendinti Vasario 16 Nepriklausomybės paskelbimo deklaraciją - ir to pasiekime vieninga kova už Lietuvos laisvę.

Bet Vaitiekūną, žinoma, pirmiausiai žavi abstraktybės sausra ir banalumu pražilęs, nieko konkrečiai nepasakantis šūkis. Vieniinga laisvės siekimo akcija!... Kur ji, ta akcija, jeigu šiandien tikrai galime kalbėti apie akciją? Kur jos vieningu-

mas ir koks jos turinys? Padėtis tokia sudėtinga, paini, neaiški, kupina prieštaravimų, lietuviškos laisvės jėgų ir Lietuvą užslėgusio priespaudos krūvio balansas toks nelygus, kad pavergtajai Lietuvai padėti sunku surasti vieningą katekizmą. Galbūt galima ir reikla lietuvių tautai padėti visokiais būdais, įvairiais "akcijomis" variantais, konvencinėmis ir nekonvencinėmis priemonėmis, teisiškai ir praktiškai, dvasiškai ir jausmiškai, margiškai ir valenrodiškai. Išskyrus pakankamai aiškius tautinės išdavystės ir kvilingavimo atvejus, dabartis beveik negalėtų sąžiningai ir pranašiskai atsakyti, kuri akcija daug reiškia ar nieko nereikš ateityje, kur "rezistencinio nuovargio disidentai" ir kur vien tik narsi tuščiažodystė, tikrosios akcijos nepateisinta.

Principus visi giliau galvojantieji turime ir jais dalykus seikėjame. Tai mūsų mastai, mūsų praeities ir dabarties mastai. Ar jie vienodi? Štai net ir "tvirtu užsiangažavimu" dėl Vasario 16 Akto galios atstatymo jie ne visiems vienodi. Kritikuo-damas Jaunimo Kongreso rezoliuciją, kurioje buvo pasisakyta, kad nepriavulu jungti Lietuvos valstybės atstatymo tikslą su būsimojos jos vidinės santvarkos klausimu, V. Vaitiekūnas, tokiai tezei nepri-tardamas, demagogiškai ironizuoja: "Atseit, užuot kovoję už Vasario 16 akto galios atstatymą Lietuvoje, tenkinkimės vadinama "socialistine Lietuva" (45 ps.). Kongresas visai ne tą norėjo pasakyti!

Atseit, - galėtume irgi ironizuoti, - jeigu lietuvių tautos didžiūma ateityje pasisakytų už socialistinę santvarką, tai pagal Vaitiekūną jau nebūtų Vasario 16 akto galios atstatymas. Jam Vasaris blogai giminiuojasi su socializmu. Ir jeigu lietuvių tauta savo būsimai santvarkai nuspręsti nesišauks lietuvių Fronto Bičiulių talkos, tai ką, - ar tokios Lietuvos atstatymui bičiuliai nesiangažuos? O jeigu vis dėlto socializму, liberalizmu ar nacionalizmu susiklaidinusi tauta jų nepsaus, tai kuo virst bičiuliai? Greičiausia, taip pat disidentais...

Su nauju ryžtu, vieningume ir viltimi žengiame į ateitį...

(Atkelta iš 3 psl.)

jų nepriklausomų valstybių informavimas, viešosios opinijos formavimas gyvenamam krašte, vyriausybinių sluoksnių įtaigojimas, Jungtinių tautų forumo panaudojimo galimybės Lietuvos reikalui. — Tai tik užuominos. Svarbu, kad visuotinė be blaškymosi ar kartojimosi būtų veikiamas be atvangos ir nepavargstant. Vyriausias Lietuvos išlaisvinimo Komitetas turėtų būti visų tų pastangų koordinacinis ir politinio planavimo centras. 25 metų veiklos tradicija, istorinė paskirtis ir organiškasis ryšys su visa lietuvių tauta VLIKui suteikia moralinį pagrindą ir likiminę misiją stovėti nesvyruojant Lietuvos laisvės kovos priekyje ir todėl jam priklauso mūsų besąlyginė ir visokeriopa parama.

Šios sukakties proga todėl kviečiu visus į garbiną ir neišvengiamą talką. Praeities nukrypimai ir klaidos lai negrįžta į mūsų tarpą; mažiau žodžių, daugiau konkrečių darbų, asmenims ambicijoms Lietuvos laisvės fronte ne vieta nei eiliniam susitelkime, nei aukščiausiose institucijose. Nėra mūsų tarpe nei valstybininkų, nei tautininkų partijų, yra tik tie kurie nuoširdžiai dirba ir kiti, kurie sau priskiria visokios išminties monopolį ir traukia iš bendro fronto ar žaidžia žodžiais mus rušiuodami ir erzeli keldami. Duok Dieve, kad nuoširdaus bendro darbo dvasia sujungtų mus visus šventai Lietuvos laisvės kovai.

Šiuo garbingu susitelkimu dera prisiminti su pagarba ir dėkingumu tuos, kurie prieš 25 metus sunkiose okupacinės sąlygose su pasišventimu dirbo, kad vieninga politinė vadovybė būtų sukurta ir kurie buvo pirmojo — Vyriausiojo Lietuvos išlaisvinimo Komiteto — posėdžio 1943 m. lapkričio 25 d. dalyviai ir aktyvieji ano sunkaus meto laisvės kovos pionieriai. Lenkiame galvas prieš tuos,

kurie laiko srovės nunešti jau ilgis amžinybėje. Linkime sulaukti Lietuvos laisvės saulėtekio tiems, kurie tebėra gyvi. Ypatinga pagarba reiškiamė tiems, kurie įdėjo gal daugiausia tada pastangų, kad vieningas lietuvių politinis Centras taptų realybe. Jie šiandien yra mūsų tarpe.

Dvidešimt penki VLIKo veiklos metai liko praityje su visom mūsų sėkmingom pastangom, klaidom ir atsiekimais. Didysis uždavinys — Nepriklausoma Lietuva — tebėra neatsiektas. Tad su nauju ryžtu, nuoširdžiu vieningumu ir viltimi žengiame į ateitį. Aukščiausias telaimina mūsų šventas pastangas. "Ir šviesa ir tiesa mus žingsnius telydi... Vardan tos Lietuvos vienybės težydi."

HELP WANTED MALE

MACHINE BURNERS
FITTERS
SHOP HELPERS
Applications are being accepted for the above positions for men with experience in steel plate fabrication. Excellent wages including many fringe benefits. Apply in person.
BETHLEHEM STEEL CORP.
Buffalo Tank Division,
13461 Huron River Dr.,
Romulus, Mich.
"Equal Opportunity Employer in the Plans for Progress Program".
(119-125)

MOLDERS
MELTERS
COREMAKERS
Experienced foundry labor. Top wages, plus cost of living. Teamster pension and benefit plan. Retire at age 57, after 5 years of membership, at \$250 per month.
RACINE & ENTERPRISE FOUNDRY
831 E. Lewiston
Ferndale, Mich.
313 — 542-9600
(118-1)

WANTED 1ST CLASS
AUTOMATIC Operators for Acme, New Britain, W&S and B&S; Vertical Lathe Operators, Vertical Mill Operators, Centerless Grinder Operators, W&S Hand Screw Operators, Openings.
Must be able to set up. Work from Blue Prints and Close Tolerance, on 1st and 2nd shifts.
Steady work. Overtime and fringe benefits.
WELDALOY PRODUCTS
11551 Stephens Drive
(9 1/2 Mile and Hoover)
Warren, Mich.
(120-1)

Skaityk ir platink
DIRVĄ

KAS ŠIUO LAIKU DARYTINA...

Plk. Kazys Škirpa, sovietams 1940 m. okupavus Lietuvą, Berlyne sudarė Lietuvių Aktyvistų Fronto branduolį iš lietuvių, buvusių tuo metu Vokietijoje, ir nustatė gaires tautos sukilimui, siekiant atkurti Lietuvos nepriklausomybę. 1941 m. birželio 23 d. įvykus sukilimui, K. Škirpa buvo sukilėlių Lietuvoje paskelbtas Laikinosios Lietuvos vyriausybės ministru pirmininku.

Čia spausdiname jo paskaitos, skaitytos rėmovėnų suvažiavime Chicagoje š.m. lapkričio 24 d., santrauką, liečiančią tą laikotarpį ir kas darytina šiuo metu dėl Lietuvos išlaisvinimo.

Po vieno metų kieto darbo ir pogrindžio veiklos aukų, 1941 m. birželio 23 d. įvyko tai, apie ką anksčiau tebuvo galima tik svajoti: įvyko Visuotinės Tautos Sukilimas, kuriame aktyviai dalyvavo visi jos socialiniai sluoksniai, panašiai kaip nepriklausomybės karo metais. Manau visi sutiks su manim, jog tai buvo pats ryžtingiausias ir imponantiškiausias mūsų tautos kovos žygis forma ginkluoto sukilimo už savo laisvę ir valstybinę nepriklausomybę, kokių tik žinome iš Lietuvos istorijos. Ginkluotos pajėgos požiūriu, kalbamas įvykis vaizdžiai parodo, jog tauta, kad ir okupuoto kiečiausiai prisilęta bei žiauriausiai persekiojama, jei tik ji tikrai brangina laisvės idealus, gali ir be dailiai surikiuotos savos kariuomenės juos realizuoti, susilaukus tam palankesnių, laimėjamą žadančių aplinkybių...

Po trijų iš eilės, su vieno metų pertraukomis, sekusių iš Lietuvos kaimynų pusės ultimatumų, jos priimtų be realiesnio pasipriešinimo, buvo jau pažeista tautos kovotojų moralė. Birželio 23 d. sukilimas buvo atgaivinęs lietuvių tautą, nušovė nuo jos gėdos dėmę už valstybinės nepriklausomybės praradimą be pasipriešinimo šūvio ir grąžino jai pasitikėjimą savo jėgomis. Jo nebevalaužė nė Lietuvos naujas pavergimas iš tautų pusės. Juk dar gerai prisimename tai, kaip ryžtingas ir vieningas buvo mūsų tautos antina-

cinis pasipriešinimas, kaip skubiai susidarė lietuvių batalijonai desperatiškai priešinosi su ginklu rankoje 1944 metais rudenį sovietų pakartotinam įsiveržimui mūsų kraštą ir kaip po to lietuviai partizanai vyriškai priešinosi net kelis metus prieš naują sovietų okupaciją Lietuvoje. Nežiurint patirtų skaudžiausių nuostolių ir kraujo aukų nelygioje kovoje su priešais, sakyta lietuvių tautos pasitikėjimas savo jėgomis tebejauciamas iki šiol pavergtoje Tėvynėje - Lietuvoje, tiek ir tremtyje...

Ko mes jau tikrai pasisegstame, tai tęsėjimo iš didžiųjų demokratijų pusės įvykdyti jų duotus iškilmingus išpareigojimus išlaisvinti karo metais pavergtas mažasias tautas bei grąžinti joms jų valstybines nepriklausomybes. Tas išpareigojimas buvo pirmą kartą jų padarytas labai išgarsintą Atlanto Charta, JAV prezidento Rooseveltto ir britų ministerio pirmininko Churchillio pasirašyta lygiai už 9 dienų po Lietuvos Sukilimės Vyriausybės nušalinimo iš tautų pusės ir Lietuvos pavergimo hitlerine Vokietija. Po tuo dokumentu vėliau padėjo savoparašus virš 20 kitų valstybių, jų tarpe ir Sovietų Sąjunga...

Mes galime su pagrindu statyti sau klausimą: ar tai ne ironija?... Po sakytojo dokumentu matome parašą ir tos valstybės, kuri jau ištisus 24 metus laiko Lietuvą netik okupuota, o mūsų tautą supančiotą komu-

nizmo retežiais, bet ir vis labiau kolonizuoja mūsų kraštą svetimais jam elementais. Tie keli tūkstančiai vokiečių, kuriuos hitlerinė Vokietija buvo importavusi į mūsų kraštą 1942-1944 metais taip pat kolonizavimo tikslais, arba tie keliolika tūkstančių lietuvių, kurie buvo išvežti darbams į Reichą, arba sukišti į kalėjimus ir kacetus už rezistencinį pasipriešinimą, atrodo tik kaip lašas jūroje palyginus su keliais šimtais tūkstančių mūsų kraštą importuotų rusų prie dabartinės sovietų okupacijos ir panašaus kiekio lietuvių deportuotų į Sov. Rusiją arba nukankintų vergų darbo stovyklose Sibire bei skaitlinguose kalėjimuose, tiek Rusijoje tiek ir pačioje Lietuvoje.

Ir visa tai darosi 20-me šimtmečiuje, tariamai civilizuotame pasaulyje, kai atsilikusioms nuo civilizacijos Afrikos kontinento tautoms masiniai nuimami vergavimo pančiai ir net padedama atkurti ar sukurti savas nepriklausomas valstybes... Mes, lietuviai, deja, esame priversti nedaryti sau iliuzijų, kad Sovietija -- užpajamavusi mūsų kraštą į rusiškojo imperikalizmo pajamas -- įlengvai iš savo nagų bepaleistų, net jei ir visi Jungtinių Tautų "pilnagaliai" nariai New Yorke, balti ir spalvoti, vienbalsiai topareikalautų. Šitaip miglotoje padėtyje nelengva kalbėti apie perspektyvas...

Tačiau pesimizmas mums irgi nepagelbėtų. Pagaliau, mano supratimu, būtų per anksti jam pasiduoti: didžiųjų diplomatinių varžybų rudens lapai dar nenubyrėję. Nors kanuolių kalba jau daug metų kaip nutilo, bet taikos sutarties vis dar neturime. Taigi neturime ir nustatytos naujos tarptautiniai-teritorialinės situacijos Europoje, kur randasi ir Lietuva. Kitaip sakant, visos šios rūšies problemos tebelieka neišspręstos, jų tarpe ir Lietuvos suverenumo atkūrimo. Vėliau ar anksčiau turės ateiti ir jos eilė. Tik nepraleiskime progos eventualius situacijos kitéjimo galimumus išnaudoti Lietuvos atkūrimo reikalui. Jų nepraleistume, jei iš anksto ir planingai jų išnaudojimui pasiruošume.

II Pasaulinis karas, užsibaigęs taip klaidiai, paliko netik visą spektrą neišspręstų problemų, bet ir pasėjo pavojingų bacilų pačiame Europos kūne. Turiu omenyje įleidimą rusų raudonosios armijos iki Elbės ir į Balkanus, sukskaldant Vokietijos geopolitinį vienetą į dvi dalis su išpiauta iš jų buv. Vokietijos sostine, Berlynu. Tuo būdu jis paverstas nuolatinių nesantaikos kaulu tarp bolševikinių Rytų ir demokratinių Vakarų. Tokia padėtis amžinai tęstis negalės. Ji prilygsta parako pripildytai statinei. Belieka tik jai įkišti pa-

Dabartinė Australijos Lietuvių Bendruomenės Krašto Valdyba. Sėdi iš kairės: K. Kavaliauskas, E. Kolakauskas, pirm. S. Narušis, S. Grincevičius. Stovi: V. Patašius, V. Skrinška, V. Jaras, V. Vilkaičio nuotrauka

degamąjį knatą ir ginkluotas konfliktas tarp Rytų ir Vakarų bematant galėtų būti išprovokuotas.

Bet naujo karo bijo ir viena ir antra pusė. Jos žino, jog abi pusės jau turi prisigaminusias didesnius kiekius atominių ir vandenilinių bombų ir kad jų pabarstymas galėtų sunaikinti tiek vieną tiek kitą susikovusias puses. Kad išvengus tokios savižudystės bei abipusio susinaikinimo, atrodo, padėčiai įsitempus iki aukščiausio laipsnio, galėtų vistik dar atsirasti ir vienai ir kitai pusei noro surasti kompromisą. Sovietijai, be to, kiltų jau dabar nematomų sunkumų kaip toliau užlaikyti ant savo pavardžio tariamus satelitus. Taip, pavyzdžiui, parodo dabartinis sovietų susivaidijimas su Čekoslovakija, arba prieš kelis metus įvykęs vengrų sukilimas...

Žinoma, tai tik vienas iš padėties Europoje pasikeitimo eventualumų. Gali atsirasti ir kitokių. Nesu joks pranašas, kad užsiimčiau panašiais spėliojimais...

Jei, tačiau būtų tikrai siekiama kompromiso, tai Vokietija tokiu atveju būtų nebe vien paprastas kitų didžiųjų valstybių politikos objektas, kaip karą pralaimėjusi, bet vienkart įprezentuotųsi ir kaip didžiosios politikos subjektas, kadangi suspėjo prisikelti iš karo sunaikinimų ir militarinių atskurti. Jos svoris varžybose tarp Rytų ir Vakarų pasireikštų juo didesnis, juo įtampa tarp JAV ir Sovietų pasidarytų grėsmingesnė taikai ir Vokietijos militarinis įnašas jai išlaikyti pasidarytų Vakarams didelė būtinybė. Tokiomis aplinkybėmis Vokietijai keltų diktuoti, kaip karą prieš 24 metus pralošusią, jau nebebūtų įmanoma. Greičiausia ji pati jau statytų reikalavimus kitiems.

Galima jau dabar numatyti, jog Vokietijos conditio sine quo non būtų abiejų jos dalių apsijungimas. Šio pagrindinio objekto ji be abejo norės atsiekti su galimais mažesniais koncepcijomis kitur. Todėl galima prileisti, jog galėtų kilti palinkimo pasivokietius, kad tariamoji "Kalingradskaja oblast" atitektų geriau mažai Lietuvai, negu būtų galutinai absorbuota Sovietų

LIETUVĄ UŽPLŪDO VELNIAI...

Yra Lietuvoj įsteigta "Liaudies meno draugija", kuri turinti apie tūkstantį narių, nors jo-

Sąjungos. Bet tokiu planu būtų reikalinga, kad pati Lietuva būtų restauruota, kaip savitovi valstybė, taigi išjungta iš Sovietų Sąjungos. Pavyzdžiui, padarant ją neutrاليا tarpinę valstybę tarp Sovietų Imperijos ir atsikūrusios, apvienytos Vokietijos. Mano manymu tokia koncepcija geriausiai patarnautų tautos išlaikymui toje Europos dalyje ir pilnai atitiktų ir pačios atkurtos Lietuvos didžiajam interesui taikingiau siai sugyventi su savo didžiais kaimynais, kas jie bebūtų...

Kad eventualinės šiuo tikslu mūsų pastangos būtų sėkmingesnės, tam yra reikalinga, kad Vliko, kaip bendrinės vadovybės, persistatymo bazė būtų priderinta naujai situacijai Europoje, pirmoje eilėje bendros kalbos suradimui su Vokietija.

Aišku ir be gilesnės analizės, jos ikišiolinė Vliko antinacinės rezistencijos bazė yra pasidariusi persiaura ir vargu ar santykiams su Vokietija betiktų. Nereikia pamiršti, jog vokiečiai lieka vokiečiais, ar jie vadinosi naciais, kaip buvo laike karo, ar vadinas, kaip dabar -- tikrais demokratais. Kad nusenėjusia antinacinės rezistencijos bazė akių vokiečiams bereikalingai nebadytume, jos neglaimą į vokiečius poveikį būtų galima atmiešti, jei Vlikas palaipsniui persiorientuotų į Birželio 23 dienos mūsų tautos sukilimo bazę, būtent -- bazę, kuri vokiečiams gal būtų patrauklesnė. Tas sukilimas nebuvo Vokietijai nedraugingas, jei hitlerinė jos ano meto vadovybė nebūtų pasireikšusi pikto mis užmačiomis į mūsų kraštą.

Viešosios opinijos požiūriu sakyta persiorientavimas lengvai įvykdomas. Tam tuo tarpu užtektų, kad Lietuvos Sukiliminės Vyriausybės atstovai, kaip turį pačios mūsų tautos kraujo auka suteiktą jiems politinį mandatą, būtų privalomai kviečiami į

je dar ne visi tikri liaudies menininkai sutelkti. Be to, esą išterpusių nemaža ir tokių, kuriems gal ir nepriderėtų ten būti. Tos draugijos pirmininko pavaduotojas Kęstutis Trečiakauskas LITERATŪROS IR MENO (47) redakcijai pakalbėjo panašiai, kaip prieš kiek laiko ir tos srities žinovas prof. P. Galaunė buvo rašęs.

Sako: "Liaudies meno sąvoka dabar, galima sakyti, piktnaudžiaujama. Prisidengus liaudies menu, prekiaujama amatininkų darbais, serijiniais pramoniniais gaminiais, nieko bendra neturinčiais su liaudies dailės tradicijomis. Rinkoje apstu nevykusių senųjų darbų kopijų, pseudomeno pavyzdžių... Dabar kartais klaidingai manoma, kad žmonės, neturintys specialaus išsilavinimo, jau ir yra liaudies menininkai..."

Esą, kiekvienoj epochoje liaudies menas atspindėjo laiko dvasią, socialines sąlygas, nuotaikas. Dabar, esą, paroduotuves užplūdo visoki velniai: velnias -- žvakidė, velnias -- lazda, velnias -- peleninė, velnias -- druskinė, velnias -- kaukė... Trečiakausko nuomone, visi tie velniai nedera su šių laikų dvasia, nors ir nematyt, kad jis būtų gilinęsis į klausimą, kodėl dabartiniai liaudies menininkai ar, tegu, net ir amatininkai taip panūdavo visuose dalykuose rodyti glūdintį velnią...

Kiekvienu atveju, Trečiakauskas numato, kad artimiausiu laiku teks kitaip liaudies meną derinti su laiko dvasia: ryšium su Lenino jubilium bus rengiama paroda tema "Leninas ir jo idėjos liaudies menininkų darbuose". Klausimas, ar pavyks draugijai prigrasyti narius, kad bent kankurie iš jų nepridrožintų tai parodai "velnių - Leninų", vietų suniekintų "velnių - žvakidžių" ar "velnių - lazdu"...

Tarp ko kita, Trečiakauskas prisitarė:

"Norime, kad užsienio parodose, kur eksponuojami liaudies menininkų darbai, dalyvautų patys autoriai". Visi dailrosi progų nors trumpam iškelti koją į užsienius... (ELTA)

KAS ŠIUO LAIKU DARYTINA...

(Atkelta iš 5 psl.)

Vliko ir jo vadovaujamųjų organų posėdžius ir pasitarimus in Councils (patariamuoju balsu), kol jai nebus parūpintas kitų valstybių pripažinimas veikimui užsieny. Teisiniu požiūriu ji nėra nustojusi egzistuoti, jos nušalinimui iš nacių pusės nebuvo galima teikti jokios juridinės galios panašiai, kaip tokios galios neteikėme ir sovietų smurtui prieš A. Merkio Vyriausybę.

Tačiau, kokią kelią didžiosios politikos įvykių raida mums benuties, nebūkime naivūs pasiduoti iliuzijai, kad valstybinį suverenumą Lietuvai kas nors patiektų kaip iškeptą viščiuką. Tai reiškia, jog ginkluota jėga savo vaidmens kojoje už tautos laisvės idealą jokių atvejų nebus nustojusi. Net ir tada, jei reikalas pasuktų 1918-1919 metų savanorių kovos keliu ir nebekiltų arba neberekėtų pakartoti 1941 m. tautos sukilėlių - aktyvistų heroinių žygių. Nepamirškime, jog atsikūrimo išvakarėse ir pradžioje Lietuva būtų -- dėl jos pradinio silpnumo -- viliojantis objektas bent kieno pikto, į ją užmačioms, jei neturėtume iš anksto paruoštos, nors minimalinės skaičiumi, ryžtingų vyrų rikiuotės apsisaugojimui nuo galimų staigmenų...

Bet tai ne vien karinė, o ir politinė problema. Jos išsprendimui atrodė, privalėjo susirūpinti mūsų bendrinę politinę vadovybę, Vlikas. Iš to, kad jis reikalingas iniciatyvos iki šiol neslėmė, dar neseka, kad jos negalėtų imtis ir kas kitas.

Kalbu tuo klausimu iš šios išskilios vietos į Jus mano buvę kovos draugai, nes jaučiuos tikras, jog ginkluotos jėgos reikalas jums, kaip buvusiems Lietuvos kariuomenės kariams ir tautos laisvės kovotojams, jis yra arčiau prie širdies, negu kam kitam. Jūs neblogiau už mūsų didžiuosius politikus pramatote, kur Lietuvos atkūrimo vežimas galėtų nuklumpsti susilaukus iš silaisvinimo valandos, jei neturėtume iš anksto parinktų ryžtingų vyrų, jo gelbėjimui nuo susilūgdymo.

Kad nebūčiau supras-tas klaidingai, prašau nepamanyti, jog siūlau jau dabar užsidėti gražias mūsų buv. ginkluotų pajėgų uniformas. Tremtyje tai nėra imanoma, kol šalys, kur esame, pri-siglaudę, nesiskaitokaro padėtyje su Sov. Są-junga, mūsų krašto oku-pantu, mūsų dabartiniu priešu. Aš taip pat nesilūlau imtis nei kokios konspiracijos. Ji nustumtų mus tik į nesusi-pratimus su saugumo or-ganais tų valstybių, kurių svetingumu naudojamės lūkuriuodami tos va-landos, kada galėtume grįžti į savo senąją Tė-vynę -- Lietuvą. Juk es-me ne laisvos valios emigrantai, bet politi-niai tremtiniai, pastaro-jo karo aukos.

Tikruoju karinės pa-jėgos kriteriumu yra ne jos organizacinė forma ar metodas kaip ji sus-formuoja, bet pirmoje vietoje tai, ką jos vyrai nešioja savo širdyse, ki-taip sakant -- jų patrio-tinis ryžtas aukščiausiai aukai už bendrą tau-tos idealą. Tą vaizdžiai

parodo, pavyzdžiui, kad ir buvusių Lietuvių Aktyvistų Fronto Sąjūdis 1940-1941 metais. Tik dėka tam, kad jo dalyviai gaivino savo besąlyginiu patriotiniu pasiryžimu išlaisvinti Lietuvą iš so-vietų komunistinės vergi-jos ir atkurti jos valsty-binį suverenumą, jiems, lemtingam momentui at-ėjus, bebuvę likę tik nu-rodyti, kad -- vleton vie-nokios ar kitokios unifor-mos -- teuzsidėtų baltos lietuviškos drobės kas-pinus ant kairiosios ran-kovės, su raidėmis T. D.A. (Tautinio Darbo Apsauga), panašiai kaip 1918 metų Vilniaus sa-vanoriams buvau nurodęs prisiegti: karininkams -- tautinių spalvų juos-tas, o kareiviams -- tau-tinių spalvų trikampius, pasiženkinimui priklausymo staiga atsikūrusios Lietuvos ginkluotos pajėgos...

Nematau jokių ypatingų kliūčių nei iš kur, jei ir esamomis naujo-mis aplinkybėmis imtu-mėmės vyrų atrankos bū-simai Lietuvos ginkluo-tos pajėgos sudarymui, kai tam būtų atėjęs lai-kas, ir jei tą atranką da-

rytume po Tautinio Dar-bo Apsaugos vėliava ar koku kitu atitinkamu ci-vilinės organizacijos pa-vadinimu. Juk buvę Bir-želio 23 d. tautos sukilė-liai -- aktyvistai dabar jau yra irgi tik anos he-roinės kovos veteranai, tokie pat, kaip 1918-1919 metų savanoriai, nepri-klausomybės karo daly-viai, šauliai laisvės ko-votojai ir, bendrai, visi kiti ano meto Lietuvos ginkluotų pajėgų nariai. Skirtumas gal tik tas, kad Birželio 23 d. suki-lėliai dar fiziniai pajė-gūs ginklo tarnybai, tuo tarpu kai 1918-1919 metų savanoriai, bei nepri-klausomybės karo daly-viai vis labiau -- dėl di-delio amžiaus -- palinks-ta į visus priglobiančią žemelę ir išeina iš ri-kiuotės...

Gera pradžia vyrų atrankos sudarymui atei-ties didžiajam tikslui siekti gautųsi automatiš-kai, jei tariamos antina-cinės rezistencijos gru-pės, išsivysčiusios iš Lietuvių Aktyvistų Fron-to, kai jis tapo nacių su-likviduotas, apsispręstų vėl apsiungti į bendrą organizaciją besąlygi-

nės tautinės vienybės ir karinio susidrausmini-mo pagrindais. Neabejo-jau, jog nuo to galėtų žy-miai susidnaminti ir da-bartinė Lietuvos laisvi-nimo akcija. Tai savo ruožtu stiprintų tautos viltį ir tikėjimą į nau-ją Lietuvos prisikėli-mą, kaip ilgai šios dži-ugio valandos dar turė-tume laukti.

Lietuvos išlaisvinimo valandai vis labiau nusi-deisiant, imtų ir čia ma-no siūlomos atrankos vy-rai neišvengiamai nusenti. Tai reiškia, jog turė-tume lygiagrečiai susi-rūpinti ir tuo, kaip jų gretas papildyti jaunes-nio amžiaus vyrais iš tautos priaugančių kar-tų. To galima geriau ir greičiau atsiekti ne tą priauglį tampant ir jį parceliuojant pagal par-tines bei grupines ideo-logijas, bet jį ugdant tau-tinės vienybės ir pagrin-dinio, visiems bendro, tautos politinio idealo dvasioje -- dvasioje 1918-1919 metų kariuomenės kūrėjų -- savanorių bei 1941 m. tautos sukilėlių - aktyvistų...

Patirtis parodo, jog toksai priaugančių kartų

politinis ugdymas žada daugiau pasisekimo. Kai to siekiama per jų pačių sudaromas organizaci-jas, atitinkamai priaugančiųjų amžiui ir jų fi-ziniam ir protiniam pri-brendimui.

Manyčiau, jog LVS pa-darytų didelį pasitarnavi-mą bendram tautos rei-kaui ir Lietuvos laisvi-nimo tikslams, jei per-imtų mūsų tautos prie-auglį tremtyje savo au-toritetinę globon, to-čia forma, kokia būtų tiksliausia organizaci-niu požiūriu, siekiant patikrinti tinkamą papil-dymą vyrų atrankos Lie-tuvos ateities uždavi-niams.

Šiomis keliomis min-timis, tikluos, būsiu at-sakęs į mano kalbos pra-džioje paminėtą sugesti-ją pasisakyti apie tai, "kas jau šiuo laiku da-rytina"...

Tariu jums visiems ačiū už suteiktą man di-delę garbę pasidalinti to-mis mintimis su jumis, kaip mano buvusiais ko-vos draugais, ir su vi-sais kitais, čia susirin-kusiais Lietuvos gink-luotos pajėgos didelei sukaktuvinei šventei.

MES DUODAM IR IŠKEIČIAM EAGLE STAMPS

Pearlwick Patenkins Jo karališką Prigimtį

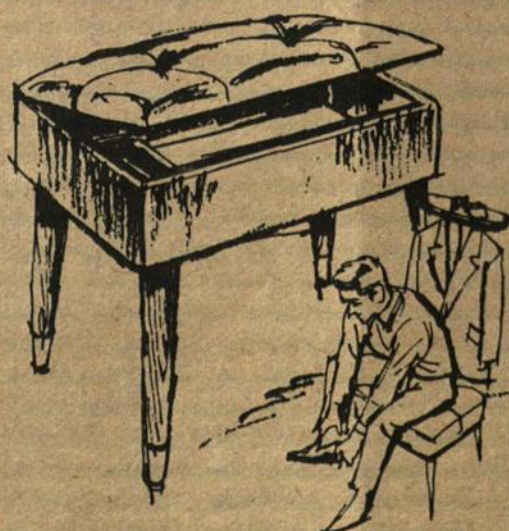
Kiekvienas vyras turi siaptą norą bū-ti karaliu, turėti sau asmenišką tar-ną. Namų tarnai jau ne madoje, bet Pearlwick yra pavaduotojas. Pasirin-kit iš trijų Kingly Val-Aides.

A. Deluxe Val-O-Seat puošniai ap-dengta kedė ir atrama primins jam apie sostą. Pakeliama sėdynė turi vie-tos pasidėjimui daiktams. Atskiras kelnėms sukabinti priedas ir smulk-menoms pasidėti lentinėle. Spalvos juodos arba rudos. \$25.00.

B. Deluxe atverčiama Val-O-Seat su daiktams sudėti dėže, atskiru kabin-tuvu ir smulkmenoms dėže. Viršus nusikelia ir pasidaro poilsui kedė. Juodos ar rudos spalvos. \$30.00.

C. Deluxe Valet, kombinacija žalva-rio ir vinyl su apmušta sėdyne ir at-rama. Gaunama su atskiru kabin-tuvu, smulkmenoms lentinėle, diržu ir su kelnėms kabintuvu ir batams lenty-na; rudos ir juodos spalvos. \$18.00.

Art Needlework, Fourth Floor
Mieste ir skyriuose

GREETINGS and BEST WISHES LUICKART INSURANCE AGENCY

GENERAL INSURANCE
18609 St. Clair Ave KE 1-4770

GREETINGS and BEST WISHES JOHN M. PETERS CONSTRUCTION CO

5355 CANAL Tel. 524-5624

GREETINGS and BEST WISHES To All the Lithuanian People WILSON PURE OIL SERVICE STATION

8000 Bessemer Avenue 341-4041

GREETINGS and BEST WISHES ROTH STEEL PRODUCTS

1335 East 171st St. IV 1-8700

SVEČIAI IŠ DETROITO

Antradienį Dirvos redakcijoje lankėsi detroitiečiai Vytautas Alantas ir Vladas Selenis, Liet. žurnalistų Sąjungos Centro Valdybos pirmininkas ir išdininkas, atvežę medžiagą žurnalistų Sąjungos leidžiamam biuleteniui, kuris pasirodys metų pradžioje. Kaip sąjungos nariai, jie stengiasi įtraukti į organizaciją clevelandiečius lietuvių žurnalistus, kurių čia priskaitoma kelioika.

• Partizanės moters minėjimas, birutininkių planotas šį šeštadienį Čiurlionio ansamblio namuose, neįvyks, nes siaučiant gripo epidemijai, serga paskaitininkė A. Augustinavičienė ir programą turėjusios išpildyti skautes.

SOCIETY NATIONAL BANK
NAUJAS SKYRIUS

Lester L. Wilson

Pirmadienį, gruodžio 9 d., atidarytas naujas Society Bank of Cleveland skyrius vadinamas Ten-O-One Euclid Avenue, praneša banko tarybos pirmininkas Mervin B. France, ir prezidentas Walter F. Lineberger.

Tuomi perkeliamas į naują vietą 1001 Euclid Ave. tos įstaigos Uptown skyrius buvęs 921 Huron Road.

Naujo skyriaus vedėjas yra Lester L. Wilson, buvęs Uptown skyriaus vedėjas.

Tas skyrius veiks nuo pirmadienio iki penktadienio nuo 8 val. ryto iki 6 vakare.

Atidarymo iškilmės tęsis iki gruodžio 13 d.

Atsilankiusiems toje įstaigoje bus suteikiama įvairios dovanos ir suvenirai. Kurie įneš \$50 gaus vertingas dovanas.

RENGIA PIETUS

Clevelando šv. Kazimiero lituanistinei mokyklai paremti gruodžio 15 d., sekmadienį, 11 val. tuoj po liet. pamaldų, Naujosios parapijos salėje rengiami pietūs.

Mokyklos tėvų komitetas kviečia visus lietuvius gausiai dalyvauti. Tikrai nesigailės, nes bus labai skanių patiekalų.

• Pirkdami ar parduodami namus, ar šiaip turėdami su tuo susijusių kokių klausimų, prašome kreiptis į mus. Mūsų įstaigos tarnautojai yra pasiruošę greitai ir sąžiningai Jums padėti. Mes imame parduoti namus visose rytinėse miesto dalyse. Ypatingai yra reikalingi namai E. 185 St. rajone, Euclide, Willowick, Wickliffe ir Mentore. CIPKUS REALTY 943-0910
Dona Čipkus — Broker
Lietuviai bendradarbiai: Irena Johansonas ir Stasys Čipkus, 31601 Vine Street, Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

• Prieš atnaujindami savo namų ar automobilių draudimus, palyginkite savo mokestį paskambindami V. Giedraičiui tel. 944-6835.

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

HELP WANTED MALE

MOLDERS, COREMAKERS, LABORERS, at gray iron foundry established 1920. New contract offers substantial wage increases, company paid insurance and improved pension. Plant-wide incentive. Apply in person, AMERICAN FOUNDRIES COMPANY, 330 2nd St., Milan, Mich. 48160. (118-2)

MEDICAL TECHNOLOGIST ASCP preferred positions open. Full and part-time. Experienced. All shifts. Apply: Personnel Office, Ingham Medical Hospital, 401 W. Greenlawn, Lansing, Michigan. (114-121)

MALE/FEMALE

MACHINE OPERATORS

MALE OR FEMALE
SEMI-SKILLED
LIGHT PRODUCTION
FRINGE BENEFITS.
LATHE HAND
\$2.42—\$3.09 per hour
MILL & BENCH HAND
\$2.42 - 3.59 per hour
Rate depending upon experience.
For interview phone
313 — 921-3045 Ext. 39
between 10 A.M.—11 A.M. and
2:00 P.M.—3:00 P.M.
Detroit, Mich. (120-4)

Clevelandietis Petras Sejonas (dešinėje) įteikia F. Eidimtui tūkstanties dolerių čekį kaip įnašą į Lietuviių Fondą.

V. Plodžinsko nuotrauka

TUKSTANTININKAS
LIETUVIŲ FONDUI

jo tikslais, gautų nuošimčių panaudojimui mūsų gyvybi-

Clevelandietis Petras Sejonas įstojo nariu į LF, įnešdamas 1000 dol. Petras paliko tėvynę, kaip ir daugelis mūsų — artėjant komunistiniam siaubui.

Įsikūręs Clevelande stojo dirbti Fordo automobilių fabrike paprastu darbininku. Nuo sunkaus darbo bei nuovargio tenka jam kai kada lankyti daktarus. Bet nežiūrint, kad doleris ir sunkiai uždirbtas, Petras niekada neatsisako piniginių aukos lietuviškiems reikalams. Užklaustas kas jį paskatino tokią stambią auką skirti LF, malonus Petras atsakė: "LF veiklą seku spaudoje, susipažinau su

niams lietuviškiems reikalingams. Tad, kad nemirtų mūsų lietuviškoji kultūra, tradicijos ir gimtoji kalba. Gaila, kad dar yra abejojančių ar neapsisprendusių remti LF idėją. Mano manymu, kad LF nariu turėtų tapti kiekvienas lietuvis. Jei negali skirti nustatyto nario įnašo, tai nors nedidele auka prisidėti prie LF augimo. LF turi būti užaugintas visų lietuvių įnašais. Tad kviečiu visus lietuvius remti LF, kad vėliau nesulauktume kaltinimo iš mūsų būsimos kartos".

Tokias mintis pareiškė Petras Sejonas, Lietuvos ūkininko sūnus.

F. Eidimtas (sk)

Skaityk ir platink
DIRVĄ

KODĖL?

O kodėl Kalėdų dovanoms kokio blizgučio nepaiešoti į knygą?

Juk Jūs mėgstate lietuvišką knygą ir ją mielai skaitote. Ir Jūsų šeimom biblioteka dar nėra pilna. Lietuviių Enciklopedijos leidykla kviečia Jus pasirinkti:

1. LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJOS 35 TOMUS
2. VINCO KRĖVĖS RAŠTŲ 6 TOMUS
3. "MŪSŲ LIETUVA" 4 TOMUS
4. PULGIO ANDRIUŠO RAŠTŲ 3 TOMUS.

Kas pageidautų, atskiru susitarimu galės gauti labai palankias išsimokėjimo sąlygas.

RAŠYTI ŠIUO ADRESU:

Lietuvių Enciklopedija
361 W. Broadway, P. O. Box 95
So. Boston, Mass. 02127

(118-123)

JEI JŪS NORITE SIŪSTI
SIUNTINIŲ — DOVANAS Į LIETUVĄ IR
VISAS SOVIETŲ SĄJUNGOS DALISNAUDOKITĖS PATARNAVIMU PLAČIAI ŽINOMOS
FIRMOSPACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY,
Inc.

(Licensed by Vnešposyltorg)

VYRIAUSIA ĮSTAIGA

Tel. (212) 581-6590
(212) 581-7729

1776 Broadway, New York, N. Y. 10019

Siuntiniai siunčiami per mūsų firmą paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigoje, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės; jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynės ir kitų daiktų.

Firma—skyriai atidaryti kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MŪSŲ SKYRIAI:

• ALLENTOWN, PA. — 126 Tilghman Street	HE 5-1654
• BALTIMORE, MD. — 1900 Fleet Street	DI 2-4240
• BROOKLYN, N.Y. — 1536 Bedford Avenue	IN 7-6465
• BUFFALO, N.Y. — 701 Fillmore Avenue	TX 5-0700
• CHICAGO, ILL. — 1241 No. Ashland Avenue	HU 6-2818
• CLEVELAND, OHIO — 1028 Kenilworth Avenue	PR 1-0696
• DETROIT, MICH. — 11601 Jos Campau Avenue	365-6780
• FARMINGDALE, N.J. — Freewood Acres	363-0494
• HAMTRAMCK, MICH. — 11339 Jos Campau Avenue	365-6740
• HARTFORD, CONN. — 122-126 Hillside Ave.	249-6216
• JERSEY CITY, N.J. — 219 Montgomery Street	HE 5-6369
• LOS ANGELES, CAL. — 159 So. Vermont Avenue	DU 5-6550
• NEWARK, N.J. — 250 Market Street	MI 2-2452
• NEW YORK, N.Y. — 78 Second Avenue	OR 4-1540
• PHILADELPHIA, PA. — 631 W. Girard Avenue	PO 9-4507
• RAHWAY, N.J. — 717 W. Grand Avenue	381-8997
• ROCHESTER, N.Y. — 558 Hudson Avenue	232-2942
• SO. BOSTON, MASS. — 396 W. Broadway	AN 8-1120
• SOUTH RIVER, N.J. — 46 Whitehead Avenue	CL 7-6320
• SYRACUSE, N.Y. 13204 — 515 Marcellus Street	475-9746
• TRENTON, N.J. — 1152 Deutz Avenue	EX 2-0306
• UTICA, N.Y. — 963 Bleeker Street	RE 2-7476

KREPŠINIO ŽAIDIMAS

CZECHOSLOVAKIA (Slavia VS) Olympic Team
vs CLEVELAND STATE UNIVERSITY

Penktad. GRUODŽIO 20. 8 val. vak. Įėjimas \$2.00.
ST. STANISLAUS GYM, 6615 Forman Ave.
tarp Broadway ir Fleet.

VAISĖS SOKOL TYR SALĖJE, 3689 E. 131 ST.

Rengia AAU ir American Czech and Slovak Business and Professional Men's Club.

Bilietai gaunami 660 Leader Building—621-2260 arba
Cleveland State ir Čekų salėse.

Naturally
SUPERIOR SAVINGS
Main Office: SINCE 1909
798 EAST 185th STREET
6712 SUPERIOR AVENUE
13515 EUCLID AVENUE

HOME and
REMODELING
LOANS
....
INSURED SAVINGS

DELLA E. JAKUBS & SON
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
361-1763936 East 185th Street
531-7770AMERIKOS LIETUVIŲ
PILIEČIŲ KLUBAS

6835 Superior Ave. Telef. 391-1143
Cleveland, Ohio

Kviečia visus tapti klubo nariais.

Palaiikdami Klubą — kartu paremsime Clevelando lietuvių organizacijas.

Penktadieniais galima vaišintis bulviniais blynais, dešromis, virtiniais ir kepta žuvimi. Kitomis dienomis įvairūs kiti valgiai.

Visi susitinkame Lietuviių Klube!

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA**
MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ —

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAZEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DALYVAUS ALT S-GOS RYTŲ APYGARDOS SUVAŽIAVIME

ALT S-gos pirmininkas Teodoras Blinstrubas ir Vilties Draugijos pirmininkas Aleksas Laikūnas šį sekmadienį, gruodžio 15 d., vyks į Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Rytų Apygardos suvažiavimą Elzabethe, N. J., kur dalyvaus Ievos ir Albino Trečiokų 75 metų amžiaus sukakties minėjime.

• ALT S-gos Los Angeles skyriaus išd. H. Bajalis, pildydamas valdybos nutarimą, atsiuntė 20 dolerių padinimui Vilties Draugijos įnašo.

Skyriui už paramą Dirvai reiškiamė širdingą ačiū.

• Dr. A. Gerutis, Lietuvos pasiuntinybės patarėjas, lapkričio mėnesį lankėsi Bonnoje. Gavęs iš vokiečių užsienių ministerijos specialų leidimą, jis tos ministerijos archyvuose rinko istorinę medžiagą iš Lietuvos valstybės nepriklausomybės laikotarpio. Dr. Gerutis yra pasidaręs kelis šimtus svarbių dokumentų fotografinių nuotraukų.

• V. Šarka, Dirvos bendradarbis, šiomis dienomis buvo išrinktas ALT S-gos Omahos skyriaus pirmininku. Linkime sėkmės.

• ALT S-gos Worcesterio skyriaus valdybos išd. P. Babickas, pildydamas valdybos gruodžio 1 d. nutarimą atsiuntė 100 dolerių skyriaus įnašui Vilties Draugijoje padidinti. Tokiu būdu skyriaus įnašas dabar yra 900 dol.

Už paramą Dirvai širdingai dėkojame.

• Genovaitė ir Vladas Mieželiai vieton Kalėdų ir N. Metų sveikinimų paaukojo Vasario 16 d. gimnazijai \$15.00.

• "Der Pfeil", vokiečių jaunimui skirtas iliustruotas mėnesinis žurnalas, lapkričio numerį paskyrė Baltijos valstybių 50 metų nepriklausomybės sukakčiai. Vedamąjį straipsnį paskelbė A. Gruenbaum, Baltų Draugijos generalinis sekretorius.

• Apie lietuvių tautos žudymo parodą straipsnis Dirvoje Nr. 118 yra Jono Jaisaičio, Amerikos Lietuvių Tarybos vald. sekr., šios organizacijos konferencijoje, 1968 m. lapkričio 23 d., pranešimo santrauka.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

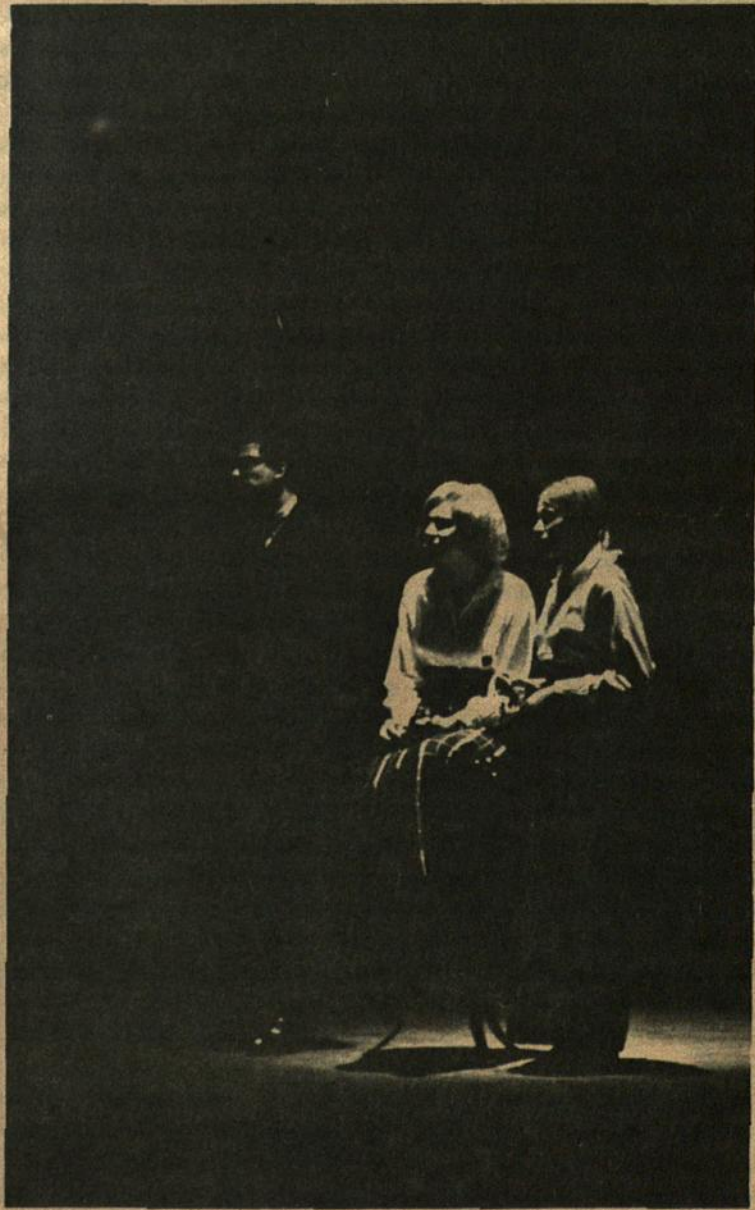
Lapkričio 29 d. kun. Jonas Raibužis šv. Panelės Marijos Nekalto Prasidėjimo Marquette Parko bažnyčioje Chicagoje moterystės ryšiais surišo Živilę Palilūnaitę ir Stasį - Ramutį Šimaitį. Jaunosios tėveliai Elena ir Jonas Palilūnai, o jaunojo -- Juzefa ir Viktoras Šimaičiai. Nuotraukoje jaunieji su jaunosios tėveliais Elena ir Jonu Palilūnais.

V.A. Račkausko nuotrauka

• PAULIUS RUTENIS Australijoje šiais metais šventė savo 25-rių metų sceninio darbo sukaktį.

Australijoje teko matyti ir girdėti jį visoje eilėje Elizabethan Trust Opera Co. pastatymų, koncertuojant tautiečiams, dalyvaujant įvairių minėjimų programose, vaidinant ar režisuojant lietuvių mėgėjų teatruose. Reikia tik stebėtis ir pasidžiaugti Pauliaus Rutenio paslaugumu lietuviškam reikalui. Tas jo nesavanaudiškas profesinio įgūdžio pasidalinimas su bet kuo, tas jo, kaip profesionalo aktorius ir dainininko nesibranginimas ir neambicingumas lygiai noriai ir beatlyginimo dalyvaujant tiek silpnai mėgėjiškai organizuotuose minėjimuose, tiek didesnės meninės kultūros lietuvių parengimuose, yra vertas mūsų visuomenės dėmesio, pagarbos, atpildo.

Korp! Neo-Lithuania talentų vakare lapkričio 17 d. Chicagoje, Bostoniškaiai neolituanai Algis Antanavičius, Laima Antanavičiūtė ir Birutė Vaičiūrgytė skaito poeziją. Uosio Juodvalkio nuotrauka

Lapkričio 30 d. iš gyvųjų tarpo išsiskyrė tautiškai visuomenei brangus ir mielas pulk, Bronius Pulkauninkas. Giliam liudsey jis paliko žmoną Oną, dukteris Laimą ir Danguolę su šeimomis. Amerikoje jis išgyveno 19 metų. Buvo gimęs 1891 metais Vaitkūnų kaime, Ukmergės apskr. Gruodžio 3 d. iš Mažeikos-Evans koplyčios puslūmčio automobilio virtinės lydimas buvo nulydėtas Lietuvių Tautinės kapinės ir palaidotas netoli Vinco Kudirkos paminklo. Nuotraukoje Jonas Jurkūnas prie kapo atsisveikina tautininkų vardu.

MALONIŲ KALEDŲ ŠVENČIŲ

ir

GERŲ NAUJŲ 1969 METŲ

draugams ir bičiuliams

linki

Nora ir Aleksandras
Griauzdės
So. Boston, Mass.

DETROIT

KORP! NEO-LITHUANIA SUEIGA

Šį šeštadienį, gruodžio 14 dieną, 8 val. vak., Detroito lietuvių namuose, 3009 Tilman, Korp! Neo-Lithuania Centro Valdybos iniciatyva, yra šaukiama, Korp! Neo-Lithuania: Chicago, Clevelando ir Detroito skyrių bendra sueiga. Po sueigos, 10 val., grojant Detroito

to skyriaus suorganizuotam Korp! Neo-Lithuania orkestrui, bus pasilinksminimas ir šokiai. Orkestrui vadovauja Dainius Beržanskis.

Į sueigą, taip ir į pasilinksminimą, yra kviečiami visi Detroito korporantai ir jų draugai.

N. METŲ SUTIKIMAS

Detroito lietuviai ir šiais metais Naujuosius Metus sutinka dviejose vietose:

Lietuvių Namuose, 3009 Tilman St., ruošia Lietuvių Namų Draugija ir Dariaus-Girėno klubas ir Armėnų salėje (Southfield-Northwestern) ruošia LB Detroito apylinkės valdyba. (ag)

• Kostas Jurgutis, ALT S-gos Detroito skyriaus metiniame susirinkime buvo patvirtintas to skyriaus nuolatiniu Dirvos korespondentu.

MUZIEJAUS RETENYBĖ!

Paskutiniai prisiminimai iš Nepr. Lietuvos laikų. Baigiančios pranykti Nepr. Lietuvos sidabrinės monetos pardavimui. 5 litai — J. Basanavičius, 10 litų Vytautas Didysis, 10 litų prez. A. Smetona ir kitos. Kainoraštis — pareikalavus.

P. Zablockis,
2333 Ontario St.,
Vancouver 10, B. C.
Canada.

Visi padėkime
LIETUVOS KANKINIŲ
VARDĄ ĮAMŽINTI
paminklinėje lietuvių
koplyčioje šv. Petro
bazilikoje Romoje.

Laiko jau ne daug.
Neatidėliokite įrašyti
save ir savuosius
koplyčios kūrėjų
tarpe.

Aukoms adresas:
LITHUANIAN
MARTYRS'
CHAPEL FUND
2701 W. 68 Street
Chicago, Ill. 60629

WANTED 1ST CLASS DIE MAKERS

Must be able to build dies from parts print, top wages paid and benefits. Apply in person.

CASS MACHINE CO.

691 Antoinette (N27)
Detroit, Mich. (120-1)

MACHINE SET UP MAN

Must have experience on New Britain chuckers. Steady work, generous fringe benefits including profit sharing.

UNITED METAL PRODUCTS

8101-Lyndon, Detroit, Mich. 48238
313 — WE 3-8730 (118-124)

GRINDER HAND

For tool room work. Experience necessary in O.D., I.D., and surface grinding. Permanent position working days. 55 1/2 hour week. Excellent benefits and working conditions.

BURNS AUTOMATIC

Roseville, Mich.
313 — PR 8-8000 (118-124)

MOLDERS, COREMAKERS, LABORERS at gray iron foundry established 1920. New contract offers substantial wage increases, company paid insurance and improved pension. Plant-wide incentive. Apply in person. AMERICAN FOUNDRIES COMPANY, Milan, Michigan 48160. (115-124)

A + A

Šviesos atminties

DOMICELEI DIRMANTIENEI

mirus, jos vyrui gen. prof. STASIUI DIRMANTUI ir dukteriai p. ALDONAI ŠIMAITIENEI su šeima, nuoširdžią užuojautą reiškia

Steponas Nasvytis

Aldona ir Juozas Augustinavičiai

Brigita ir Algirdas Nasvyčiai

Jaunutis Nasvytis

Birutė ir Julius Smetonai

L. V. S. Ramovės Centro Valdybos Pirmininkui

GEN. STASIUI DIRMANTUI,

jo mylimai žmonai mirus, gilią užuojautą reiškia ir kartu liūdi

L. V. S. Ramovė Clevelando
Skyrius

Tauriam Lietuvui

Pulk. BRONIUI PULKAUNINKUI

mirus, jo žmonai ONAI, dukroms DANGUOLEI ir LAIMAI, žentams ir visai giminei bei artimiesiems nuoširdžią užuojautą reiškiamė

A. L. T. S-gos Chicagos Skyrius
Valdyba ir Nariai

Mylimai Motinai ir Močiutei mirus, dukras

BARBORĄ BLINSTRUBIENĘ

ir

STELLĄ PAŠKONIENĘ,

anūkes SEVERINĄ ir DAIVĄ, bei kitas gimines nuoširdžiai užjaučia

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos
Chicagos Skyriaus Valdyba ir Nariai